

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

V. MESTUGEAN

GETTA

ROMAN

BUCUREŞTI

EDITURA LIBRĂRIEI H. STEINBERG

94, Strada Lipscani, 94.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr/1901-1932

691170

V. MESTUGEAN

—o—

GETTA

— ROMAN —

BCU Cluj-Napoca
RBCFG201603109

BUCUREŞTI
EDITURA LIBRĂRIEI ŞI TIPOGRAFIEI H. STEINBERG
94, Strada Lipscani, 94
1916.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaargesinaria.ro/?dl=1901-1932

I.

Intr'o zi de toamnă, pe când Alexandru Albu, un tânăr ca de treizeci de ani, se plimbă pe o alee singuratică a şoselei, dealungul pomilor desfrunziţi, căutând, parcă, armonii pierdute din timpul verei, zări pe o bancă, cufundat în gânduri, pe vechiul său prieten Aurel Chiru, pe care nu-l văzuse de luni de zile. Aurel, altădată atât de chipeş, avea acum înfăţişarea obosită a celor căzuţi în grele suferinţe sufleteşti. Neclintit, cu privirea încremenită, tânărul de pe bancă părea străin de tot ce se petrecea în jurul lui, plutind cu gândul şi cu simţurile cine ştie prin ce lume de vedenii....

Albu, după ce privi pe prietenul său câteva minute, se hotărî, în sfârşit, să-l scoată din toropeala în care îl vedea căzut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Bună ziua, prietene, îi zise, bătându-l ușor pe umăr.

Celalt, trezit, îl privì lung și, recunoscându-l, îi întinse mâna.

— Dar de ce pari așa de abătut? urmă Albu. Te regăsesc într'un hal....

Aurel dete din umeri, cu aerul unui desnădăjduit care nu vrea să vorbească.

Prietenul său, însă, nu se lăsă și-și reînoi stăruințele spre a-i descleștà gura.

Trebuia să se fi întâmplat ceva cu adevărat grav, ceva straniu, în fine, o mare nenorocire, pentru-ca el, fire veselă, să ajungă într'o asemenea stare de durere mută.

— Ci spune odată, dragă Aurel, ce ți s'a întâmplat? se rugă pentru a zecea oară Albu, mângâindu-l pe frunte cu blândețea unui frate mai vârstnic.

Glasul prietenului său, îngrijorarea frățească ce acesta îi arătà, față de soarta-i amară, sfârșiră prin a înduioșà pe Aurel care se înduplecă să-și rupă tăcerea.

— O mare nenorocire, suspină el.

— Ce nenorocire? Spune, stăruì Albu.

Aurel își șterse ochii, cari începuseră să lăcrămeze.

— Getta.... putu el să zică.

— Getta? Ce-i cu ea?

— ....S'a sinucis....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdri 1901-1932

Albu rămase uluit.

Ştia el, în mod vag, că Getta fusese ultima conchistă a lui Aurel. Dar nu pricepea de ce o fiinţă atât de încântătoare ca Getta să-şi pună capăt vieţei. Era, într'adevăr, din cale afară de dureros; şi mai eră, în fapta aceasta, ceva de necrezut, nebunesc.

— Cum se poate? strigă el. E cu neputinţă. Glumeşti sau ai fost informat greşit.

— Eu? priveşte-mă şi spune-mi dacă am înfăţişarea unui om căruia îi arde de glume.... Imi arde sufletul, prietene, ăsta e adevărul....

— Dar e îngrozitor ce-mi spui, Aurel.

— Oh, da!

— Când, cum s'a întâmplat nenorocirea?

— Acum trei zile. Ieri s'a făcut înmormântarea. Vin dela mormântul ei, unde am plâns de mi-au secat ochii.

Ambii tineri rămaseră tăcuţi câteva minute.

In cele din urmă, Aurel întrerupse tăcerea şi începu să vorbească cu avântul durerei trezite.

— Nici nu-mi închipuiam, zise el, să o fi iubit atât. Şi nici nu ştiu dacă voi fi în stare să-i supravieţuesc. Imi stă veşnic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

în faţă cu ochii ei frumoşi, cu ochii ei dulci, şi-mi zâmbeşte ca altădată, deşi eu însumi sunt ucigaşul. Umbra ei, care mă urmăreşte fără preget, nu-mi păstrează ură. Oh, nu!.... Se vede că e mai bine în lumea unde a plecat ea, decât aci unde ne aflăm noi.

— Dar, în sfârşit, de ce?

— Fiindcă m'am despărţit de ea. Ce puteam face odată ce s'a întors grecul?

— Care grec?

— Bărbatul ei. Getta era măritată cu un macedonean, care lipsea de mai multe luni, fiind dus în oraşul său natal, spre a intra, pare-mi-se, în stăpânirea unei moşteniri. Mă folosii de întoarcerea lui spre a mă despărţi de Getta. Mai întâi, ţineam să n'o compromit şi apoi, credeam că m'am săturat de dânsa. Mi-am dat, însă, repede seama că mă înşelasem. Nu trecuseră decât câteva zile dela despărţirea noastră, când şi începusem să o doresc. Căutam să-mi înfrânez pornirea sufletească prin voinţă. Voinţa mea, însă, slăbea din ce în ce. Despărţirea noastră fusese precedată de o scenă destul de dureroasă din pricina hotărîrei mele neînduplecate de a nu ne mai revedea. Căci ea, mititica, nu putea cu niciun chip să socotească despărţirea noastră ca defini-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraza.ro/ro/index.php/1901-1932

tivă. Mă gândeam să o rog pe Paulina — o cunoşti pe Paulina, verişoara lui Radu Răpescu şi prietena cea mai intimă a Gettei — să o rog să-i spue că doresc neapărat să o văd.... Din nefericire, până să mă decid, Getta şi-a făcut seama.... S'a prăpădit pentru mine, auzi? pentru un nemernic ca mine....

— Poate mai avea şi alte motive, încercă Albu să consoleze pe prietenul său.

— O, nu; pentru mine, răspunse Aurel. Şi asta numai ca să-mi facă rău, să mă nenorocească toată viaţa... ah, criminala...

Şi-l podidiră din nou lacrimile pe bietul tânăr care repetă de zeci de ori numele aceleia pe care o adorase.

— Ascultă, urmă el, după o scurtă pauză. După despărţirea noastră, Paulina, ducându-se să o vadă, a găsit'o în lacrimi. Getta şi-a deschis toată inima prietenei sale. I-a spus că, după cele petrecute între noi, îi era peste putinţă să se obişnuiască cu viaţa încătuşată a căsniciei, pe care o suportase cu oarecare resemnare înainte de a mă iubi. In primul rând, nu mai putea să-şi sufere bărbatul, om ursuz şi şubred, pentru care nu avea decât un simţimânt de milă, ştiind că dacă l'ar lăsă ar muri. Grecul era un caracter şters, rece şi nu corespundea sufletului

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

înflăcărat al soției sale. Și e ciudat că Getta, probabil dintr'un sentiment de mândrie, îmi vorbise totdeauna cu laudă despre soțul ei, spunându-mi că nu există om mai bine crescut ca Achil — așa îl chema pe grec, — că nu e brutal și lipsit de creștere ca mine. Astea mi le spunea oridecâteori ne certam, adică foarte des, căci, în menajul nostru, certurile erau elementul de căpetenie.

„Vezi tu, Paulino, se tânguise ea prietenei sale, nu pot să mă deprind cu bărbatul meu și nu pot să uit pe Aurel. Numai după ce ne-am despărțit, am simțit cât de mult îl iubeam. Cât timp am fost cu el și aveam putința să-l văd zilnic, n'am știut să-l prețuesc în deajuns. Veneau momente, Paulino, când, prin caracterul lui imposibil, mă scotea din fire. Și nu odată, după desele noastre scene, credeam că-l urăsc și așteptam cu nerăbdare ceasul despărțirei. Acum, însă, fără el simt că mor. Mi-e cu neputință să trăesc. Amintirile mele, cele bune, ca și cele rele, au devenit dulci pentru mine. Și ele, în loc să mă ușureze, să fie pentru mine un refugiu în suferințele mele, îmi apasă sufletul și-l sdrobesc. Nu, dragă Paulino, mi-e cu neputință. Trebue să mor și să scap. Și să nu crezi că nu mă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/muzeu/1901-1932

iubește. Vei vedea cât va suferi când nu voi mai fi".

Paulina, urmă Aurel, a căutat s'o liniștească, dar Getta a rămas neclintită în sinistra-i hotărîre.

— „Nu, draga mea, i-a răspuns, nu știi ce neînduplecat e Aurel. Nu o să vrea să mă mai vază. Preferă să mor decât, cum îmi spunea chiar el, să mă compromită și să-mi strice casa. Dumnealui face pe moralistul, acum, când m'a vrăjit, când e prea târziu, când zi și noapte simt focul arzător al sărutărilor lui. Pune-te în locul meu, Paulino, și judecă dacă mai e cu putință traiul cu bărbatul meu, după ce am simțit în brațele lui Aurel beția iubirei adevărate. Sunt nenorocită, dragă Paulino. Și să-i spui lui Aurel, când voiu fi moartă, —nu râde— să-i spui că pentru el și numai pentru el am murit...".

— Și Paulina nu ți-a comunicat toate frământările astea ale Gettei? întrebă Albu pe prietenul său îndurerat.

— Nu, căci nici ea n'a crezut ca Getta să fie capabilă de asemenea nebunie. A socotit că prietena ei trecea printr'o criză și că cuvintele ei porneau din amărăciunea-i sufletească, naturală în asemenea împrejurări, dar trecătoare. Acum e disperată și ea ca și mine. O plângem

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

amândoui, fără să-i putem reda viața. Cu Getta s'a isprăvit!

Și să vezi, urmă Aurel, în ce chip copilăresc și-a curmat viața. Amănuntele le țin tot dela Paulina. Se pare că, în ziua fatală, Getta avusese o scenă cu bărbatul ei care voia să o ducă în Macedonia, urmând să se stabilească acolo. Getta refuzase categoric, iar soțul ei, înfuriat de această împotrivire, fusese cu ea de o neobișnuită brutalitate. Scena aceasta fusese ca picătura de apă care face să se reverse paharul plin. Părăsită de mine și bruscată de soțul ei, al cărui proiect de expatriere o înfiora, Getta socotise că singura-i scăpare era moartea. Plecând de acasă cu hotărîrea de a sfârși cu viața, și-a procurat, nu mai știu de la care farmacie niște pastile otrăvitoare pe cari le-a disolvat și le-a înghițit într'o cofetărie de pe acî de prin împrejurimi. Odată otrava luată, a alergat acî, s'a așezat pe o bancă, poate chiar pe banca unde ne aflăm, așteptându-și moartea. Otrava, bine înțeles, n'a întârziat să-și facă efectul. Apucată de dureri cumplite, a început să se vaite, atrăgând luarea-aminte a unor îndrăgostiți cari își dăduseră întâlnire tocmai lângă banca pe care își da sufletul o îndrăgostită. Getta a fost în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
ev.stathis.ro/ro/ro1901 1932

dată condusă la spitalul cel mai apropiat, unde i s'au dat toate îngrijirile necesare. Totul, însă, a fost zadarnic. Eră pierdută. Transportată acasă, şi-a dat ultima suflare peste noapte... Am asistat, cu inima sfâşiată, la agonia ei, la ultimele ei momente... Ah, nenorocita!...

Aurel era cu desăvârşire sdrobit. Prietenul său îşi dete seamă că ar fi o cruzime să-i scormonească şi mai mult durerea cu întrebările sale, şi căută să-i uşureze sufletul prin cuvinte de mângâiere. Aurel păreà că ascultă cu luare-aminte, dar, de sigur, că nu înţelegea mare lucru. Ochii lui priveau în vag, iar gândul îi rătăcea printre cruci şi lespezi, în căutarea mormântului proaspăt al scumpei dispărute.

Albu îl ridică binişor depe bancă, ca pe un bolnav, şi-l conduse de braţ spre oraş.

Începuse să sufle un vânt rece, despuiând pomii de ultimele lor podoabe şi târând în vârtejul lui frunzele veştejite.

Amândoi se suiră în prima trăsură ce le ieşi în cale. Albu îşi conduse prietenul până acasă, lăsându-l în îngrijirea bătrânei lui mame, foarte speriată de starea fiului ei.

— Nu-i nimic, doamnă, o asigură Albu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr/1901-1932

Puțină răceală, o vie emoție și atâta tot. O să-i treacă. Nu-i trebue decât puțină odihnă.

II.

Albu, părăsind pe prietenul său, se simți cuprins de o mare tristețe. Jalea lui Aurel îl mișcase mult. Deplângeà în mod sincer pe Getta pe care o cunoscuse și el. Îi fusese prezentată de însuși Aurel într'o zi când se întâlniseră la T... Și o mai întâlnise și altădată tot în tovărășia prietenului său și avusese prilej să steà de vorbă cu ea, rămânând adânc impresionat de nespusul ei farmec.

In deosebi, îl impresionaseră ochii tinerei femei: niște ochi albaștri, mari, plini de expresie, în cari se reflecta întreaga-i fire simțitoare. Totul în figura ei fină erà proporționat și respira frăgezimea aceea specială care farmecă. Sveltă, o prindea de minune orice îmbrăcăminte. Eleganța la ea era ceva înăscut. Rochiile ei nu erau nici scumpe, nici lucrate în ateliere de mâna întâi. Totuși, avea atâta șic încât atrăgea privirile pline de admirație ale trecătorilor. Aveà o cultură superficială, dar vorbirea ei captivà. O ascultai cu plăcere, pentru buzele ei trandafirii și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistele literare (1901-1932)

pentru vocea ei care suna ca o muzică armonioasă.

Nu odată Albu invidiase pe prietenul său de norocul ce dăduse peste el. Sărmana Getta! Cui i-ar fi trecut prin gând că ar fi putut să aibă un sfârșit atât de tragic?

După întâlnirea dela șosea, Albu nu mai văzù pe prietenul său mai bine de o lună. Aurel, ca să-și mai uite necazul, plecase în străinătate. Albu primi dela el scrisori din Viena, Münich, Paris și din alte orașe pe cari prietenul său le cutreera în fuga trenului.

In toate scrisorile sale, Aurel nu vorbea decât de Getta pe care nu putea să o uite. Toate încercările lui de a se distra, chiar în sgomotul Parisului, erau zadarnice. Durerea-i ieșea mereu la suprafață ca un obiect plutitor pe suprafața unei ape frământate.

De bunăseamă, Aurel urma să se întoarcă tot atât de abătut ca și la plecare.

Și, într'adevăr, îl văzu într'o bună zi intrând pe neașteptate, aproape cu aceeași mină de om desnădăjduit ca și la plecare.

— Tot nu te-ai mai mângâiat, Aurel? îi zise el strângându-i mâinile.

— Deocamdată îmi e cu neputință, răspunse Aurel oftând. Și e ciudat că, în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

străinătate, îți pot spune că am suferit mai mult. La teatre o vedeam apărând pe scenă; în muzee îi vedeam chipul pe pânze și pe statui și busturi de zeițe. Curios, aci mă simt mai bine, mai ușurat, căci mă știu mai aproape de ea.

— Cum se face, nenorocitule, că ai fost atât de îndrăgostit de Getta? întrerupse Albu.

— Nu-mi dau nici eu seamă. Ceea ce mă chinuește, însă, acum, e un nesfârșit simțimânt de milă. Nu poate fi vorba, deci, de dragostea mea pentru Getta, care, cum știi, odată cu sosirea bărbatului, de care n'a voit să se despartă la vreme, era pierdută pentru mine.

Dar, îți voi istorisi viața noastră. E o poveste întreagă care te va interesă, căci și tu ai cunoscut-o pe Getta, nu-i așa? Și, apoi, simt atâta nevoe de a vorbi de micuța!

— Vorbește, îl îmboldi Albu, te voi asculta cu evlavie și o voi plânge împreună cu tine... Biata Getta! Dar nu-mi amintesc în ce împrejurări ai făcut cunoștința ei.

— O simplă întâmplare. Am întâlnit-o într'o zi la Paulina. Prietenia noastră datează din ziua aceea. Despre legăturile ce se stabiliră între noi mai târziu, n'aveau cunoștință decât Paulina și Radu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Răpescu, căruia verișoara lui nu-i ascundea nimic. De morți nu trebue să vorbim decât de bine, nu-i așa? Cu toate acestea, credeam că am oarecari indicii că Getta nu era tocmai ușă de biserică. Și, poate că și asta a fost una din pricinile cari m'au îndemnat să o rup cu ea, îndată ce s'a întors soțul, deși o iubeam. Era un chip de a sfârși aventura cu bine, căci eu, din firea mea, sunt foarte bănuitor și gelozia care mă torturează mă face să dau proporții uriașe celor mai neînsemnate cochetării ale amantelor mele. Toate femeile pe cari le-am cunoscut, mai ales cele la cari am ținut, au avut enorm de suferit depe urma pornirilor mele de om gelos. In deosebi, pe Getta cât n'am martirizat-o! Avea și ea defectele ei, nu-i vorbă, dar, odată cu despărțirea noastră, uitasem totul spre a nu-mi amintì decât de clipele noastre de fericire, iar acum, când a murit, Getta, pentru mine, e curată ca un înger.

Primele noastre întâlniri, urmă Aurel, le-am avut înainte de plecarea bărbatului ei. Getta își înșela soțul cu mine. Aceasta o făcea pentru cuvântul că n'avea pentru el nici-o iubire. Și iubirea, pentru firea ei pasionată, era ca o hrană fără de care nu putea trăì.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Dar, legături sufleteşti între noi nu prea existau pe atunci. Ea, însă, îmi spunea adesea că mă place mult. Firește, nici Getta nu-mi plăcea mai puțin, dar, la dreptul vorbind, nu simțeam ceea ce se cheamă dragoste adevărată. Când mă despărțeam de dânsa, după întâlnirile noastre, rămâneam ceasuri întregi sub vraja sărutărilor ei fierbinți. Dar atâta tot. Treceau, uneori, săptămâni întregi fără ca să ne mai vedem, până când întâmplarea ne aducea iarăși laolaltă.

După socoteala mea, era un amor, cum s'ar zice, al cărnei, iar nu al sufletelor. Nici nu o cunoșteam îndeajuns. Cutele sufletului ei rămâneau ascunse pentru mine. Intâlnirile noastre, de altfel, durau prea puțin. Teama de a fi surprinși ne îndemnă instinctiv să gustăm cât mai mult din fericirea de a fi împreună. Cum poți cunoaște sufletul unei femei în asemenea împrejurări? Getta, pentru mine, era o cucerire ușoară, ca atâtea altele și nimic mai mult.

— Dar, dacă nu mă înșel, întrerupse Albu, ați petrecut o vară întreagă împreună.

— Tocmai, afirmă Aurel, și de acolo se și trage întreaga nenorocire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://www.statiamalvaceae.ro/index.php?id=1901-1932

Intr'o zi, eră prin Iulie, o întâlnesc în calea Victoriei. Nu o văzusem cam de mult și, de astădată, mi se păru și mai frumoasă. Picà de frăgezime și de grație. O întâmpin spunându-i :

— Ce-i cu tine, Getto, pe căldurile astea în București ?

Getta era foarte dispusă. Mă privì cu ochii ei albaștri turburându-mi sufletul. Apoi îmi zise zâmbind :

— Nu mă plânge atât, căci abia sosesc dela Constanța. Am stat acolo două săptămâni, la o prietenă.

— Singură ?

— Cu prietena mea....

— Bine că ți-a dat voie.

— Cine ?

— Cum cine ? Bărbatul tău.

— Să fii sănătos. Lipsește din țară de mai bine de o lună și o să mai lipsească multă vreme. Sunt deci liberă ca o păsărică și....

— Și ?

— .....Profit....

— Ah, ferice de tine, Getto ! Și zici că ai fost la Constanța ?....

— Cum îți spusei. Imi pare, însă, rău că m'am întors. Aci e de nesuferit. Ce puteam, însă, să fac ? Am fost nevoită să plec odată cu prietena mea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— E lume multă la Constanța?

— Oh, destulă.

— Dar dintre cunoscuți?

— Foarte puțini; à propos, își reamintì ea cam turburată, am văzut pe Radu, prietenul tău, dar așa pe departe.

Apoi mă întrebă la rându-i:

— Dar tu ce te faci în vara asta, Aurel?

— Plec și eu....

— Ah, și unde?

— Vreau să plec la Teckirghiol pentru o cură.

— Minunat....

— Chiar mâine părăsesc Bucureștii, Getto.

— Ce rău îmi pare!....

— De ce, drăguță?

— Rămân cu totul singură; voi muri de urât, Aurel. Ce rău îmi pare că pleci, repetă ea cu mâhnire.

Merserăm alături o bună bucată de drum fără să mai schimbăm nici-o vorbă. Mă gândeam la întâlnirea ei cu Radu. Dece îmi spusese ea că-l văzuse „numai așa, pe departe"? Și de ce se turburase pronunțând numele „amicului meu"? Poate avea ceva de ascuns.... Mai știi? Dar, simțiam că mă năpădește boala ge-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

loziei și căutam să-mi alung gândurile acestea cari mă indispuneau.

— La ce te gândești? Mai zi-mi ceva, mă trezi ea, atingându-mă ușor cu cotul.

— Ei bine, îi răspunsei, n'ai fost niciodată atât de frumoasă ca azi.

— Spui drept, Aurel?

— Ți-o jur!

— Cu toate astea, nu mă iubești, sunt încredințată...

— Intr'adevăr, n'aș putea să precizez dacă până acum a dat sau nu peste mine această nenorocire.

— A iubì e o nenorocire după tine, Aurel?

— Depinde. Dar să lăsăm, deocamdată, teoriile astea. Iți spun sincer că îmi pare foarte rău că te-am întâlnit...

— Nu te înțeleg...

— M'ai turburat într'un chip cu totul deosebit. Sunt sigur că la Teckirghiol nu voi avea niciun moment de liniște și că mă voi gândì tot timpul la tine.

— Devii patetic, Aurel... Nu mi-ai vorbit niciodată așa.

— Imi placi mai mult acum... De ce? Nu știu.

— Poate fiindcă sunt liberă...

— Se prea poate.

— Atunci regret din tot sufletul că vei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

suferi din pricina mea. Dar, adaogă ea zâmbind și privindu-mă țintă, am găsit eu mijlocul ca să te scap de suferințele de cari te temi.

— Să fie cu putință!

— Nimic mai simplu. Viu și eu....

— Vorbești serios?

— De ce nu? Dacă-s liberă! Cu cei de acasă mă învoiesc eu... Mă iei?

— Dar nici nu încape îndoială, dragă Getto. Ce fericire pentru mine să te am lângă mine o lună întreagă!

— Și vom locui în aceeaș casă?

— De sigur, și chiar în aceeaș odaie, dacă vrei...

Ea se roși și-mi aruncă din nou o privire plină de cele mai dulci făgăduințî...

Eu plecai chiar a doua zi, rămânând ca Getta să vină să mă găsească la Teckirghiol peste alte două zile, având nevoie de intervalul acesta spre a-și face pregătirile de călătorie.

Simțiam, mărturisesc, nespusă bucurie gândindu-mă că voi avea ca tovarășe nedespărțită, în tot timpul vacanțelor mele, o ființă atât de drăgălașă ca Getta. Întâlnirea de pe calea Victoriei parcă îmi ridicase un văl de pe ochi. Acum o vedeam pe Getta de o mie de ori mai frumoasă ca mai înainte. Ce noroc pe mine!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

La Teckirghiol îmi alesei o locuință confortabilă la *Vila Julietta*, una din cele mai cochete din localitate. Răsărită ca din pământ, izolată pe un câmp întins, la marginea unei pădurice de salcâmi, *Vila Julietta*, departe de priviri indiscrete, era un adevărat cuib de dragoste. De la fereastra noastră, situată în catul de sus, se vedea un peisaj arid, dar totuși plăcut prin imensitatea lui, precum și o fâșie azurie sclipitoare sub razele soarelui și care erà o părticică a mărei. Ce bucurie simțiam la gândul că voi primì pe Getta aci, în casa mea! Nerăbdarea ce mă cuprinsese mă mistuia și mă îngrijora în acelaș timp, căci o priveam cu drept cuvânt ca zorile unei adevărate dragoste. Dar, ce-mi pasă? îmi ziceam. Voi trăì cu gândul despărțirei fatale și mă voi deprinde din vreme cu ideia aceasta. Totul se va sfârși odată cu întoarcerea grecului.

Va fi un amor cu termen fix.

In intervalul celor trei zile am făcut, deci, toate pregătirile spre a primi pe Getta ca pe o Domniță. Voiam să o încânt. E adevărat că și *Vila Julietta* se potrivea de minune pentru idila ce visam. Doream ca fericirea noastră, în această lună, să nu fie turburată de nimic. Aveam impresia că mi-aștept mireasa. In primul rând,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

mi-am făgăduit să mă port cu gingașa femeie cât se poate de delicat, să fiu atent la toate dorințele ei, să o ador ca pe o aleasă dorită cu patimă de multă vreme, astfel în cât să nu aibă, cândva, niciun cuvânt de căință că a primit invitația mea.

Așteptând sosirea Gettei, cum eram și ocupat cu micile pregătiri, nu căutam nici-o distracție. Mă supuneam de bună voie unei complete rezerve, păstrându-mă astfel pentru ea, numai pentru ea.

Totuși, fără să vreau, întâmplarea făcu ca să întâlnesc, pe înserate, chiar în prima zi a sosirei mele, o franțuzoaică, d-na Dupont, pe care o cunoșteam din București. Era o femeie cam trecută, însă destul de bine încă spre a întoarce capetele bărbaților, mai ales că în vorbirea și privirile ei avea puterea aceea ademenitoare, particulară femeilor din neamul ei. Fără îndoială că nici prin gând nu-mi trecea să încerc a cuceri pe d-na Dupont, inima mea fiind atrasă cu totul spre aceea pe care o așteptam. D-na Dupont era pasionată după vânătoare. Îndatoritor cum sunt din fire n'am putut'o refuza și am însoțit'o a doua zi dimineața la o mică vânătoare, spre a împușca vreo câteva biete

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1901-1932

păsărele. Relațiunile mele cu d-na Dupont se mărginiră aci.

După amiazi, întâlnii pe Radu care tocmai sosise din Constanța să facă o plimbare. Niciodată nu putusem suferi pe omul acesta cu care legasem cunoștință nu mai știu în urma căror împrejurări nelipsite în viața omului.

Din primul moment al cunoștinței noastre, îmi dădui repede seama că aveam de a face cu unul din acele tipuri atât de comune, cari cred că-și maschează nulitatea printr'o ușoară poleială a suprafeței. Odată existența-i asigurată prin slujbulița ce o obținuse grație unor protecții puternice, Radu nu se ocupă decât de femei. Era scopul vieței sale, îndeletnicirea sa de căpetenie. Nu vorbea decât de femei, nu alergă decât după femei, nu visă decât de ele, fără să aleagă și, mai ales, fără să știe să iubească. Deși om de peste treizeci de ani, inima nu-i palpitase încă pentru o femeie și nici nu trecuse vreodată prin dulcile suferinți ale dragostei. Nu cunoștea nimic din simțirea aceea dumnezeiască ce îți pune în suflet atâta fericire și atâta amar și pe care acum o cunosc atât de bine. Inima îi eră deșartă cum îi era și capul. Ambiția lui era, cum spunea singur: „să aibă cât mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

multe în catastiv". Se socotea fericit și un zâmbet de mulțumire flutura pe fața-i veșnic bărbierită cu îngrijire și pudrată din belșug. Era un tip parfumat ca o cocotă și afemeiat ca un mormon și, ca atare, respingător. În ce consta misterul isbânzilor cu cari se lăudă? Nu puteam înțelege. Poate în privirea de milog ce și-o compunea în fața femeilor, concentrând în ea, cu dibăcia unui actor, ruga mută a cerșetorului de dragoste. Dacă isbânzile sale erau temeinice, apoi, ele, desigur, că nu se datorau decât caritățeî femenine. Ființă eminamente milostivă, de câte ori femeia, în lipsă de amor, nu face concesie și milei ce-i inspiră adoratorul!

Și-l ocoleam pe cât îmi era cu putință, știind că nu-mi va vorbi decât de femei și de nouile adăogiri la „catastivul" său. În ziua aceea, însă, parcă simții plăcere întâlnindu-l. Era singura ființă despre care știam că, cu câteva zile înainte, întâlnise pe Getta și-i vorbise.

Schimbând câteva vorbe cu Radu, mi s'ar părea că aș vorbi cu Getta, că aș scurta timpul care mă mai despărțea de ea. E inutil să adaog că nu i-am suflat niciun cuvânt despre apropiata sosire a Gettei la Teckirghiol, spre a mă scuti,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdr/1901-1932

în primul rând, de vizitele cu cari neapărat ne-ar fi cinstit.

Fui, contrar obiceiului meu, foarte prietenos cu el.

Surprins, el mă invită, la rându-i, la Constanța, spre a petrece câteva ceasuri. Imi dete chiar adresa locuinței sale, o casă particulară, unde puteam găsi oricând o bună odaie, lucru rar în sezonul în care ne aflam.

— Vino, îmi zise el, clipind din ochi semnificativ. Nu-ți va părea rău.

Era vădit că voia să atace subiectu-i de predilecție: femeile.

In alte împrejurări nu l-aș fi ascultat și aș fi schimbat vorba îndată, silindu-l astfel să se îndepărteze. Căci el nu putea suferi alt gen de convorbire, fiind străin și de literatură, și de artă, și de politică, în fine, de orice fel de chestiuni cât de interesante, cari nu au legătură cu femeile.

In împrejurarea de față, însă, eram dispus să mă informez despre ultimele-i cuceriri.

— Oh, îmi zise el cu îngâmfare, sunt mulțumit, foarte mulțumit.

Dar nu-mi spuse mai mult, păstrând o discreție cu totul nepotrivită cu caracterul lui de om ușuratic. Și nu-mi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon/1901-1932

pomeni nimic nici de întâlnirea lui cu Getta.

In fine, ne despărțirăm.

A doua zi plecai la Constanța, unde ajunsei în timpul mesei. Primul meu gând fu să mă asigur de odaie spre a petrece noaptea, urmând ca dis-de-dimineață să pornesc la gară întru întâmpinarea Gettei care în sfârșit trebuia să sosească!

Găsii fără greutate casa unde locuiă Radu. Gazda, femeie care nu voiă să renunțe cu totul la apucăturile tinereței, cu toți cei cincizeci de ani pe cari îi avea, mă primi cu multă bucurie și, înainte de a-mi arătă odăița ce trebuia să ocup, mă introduse în camera lui Radu. Era cochetă camera aceasta. Radu nu se mulțumise cu mobilierul aflat acolo, ci adusese cu dânsul o sumedenie de tablouri, de bibelouri și alte nimicuri cu cari își împodobise locuința. De ce atâta grije spre a avea o odaie cochetă? De sigur, Radu și-a împodobit locuința, îmi ziceam, în vederea întâlnirilor sale amoroase.

Și atunci, printr'o firească legătură de idei, îmi fulgeră din nou prin creer cruda bănuială a infidelității Gettei. Îmi amintii de turburarea ce surprinsesem pe figura Gettei în momentul când îmi spunea de întâlnirea ei cu Radu. Și apoi, mă tortură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901_1932

discreția completă păstrată de Radu în privința acestei întrevederi datorită întâmplărei. In tot cazul, pentru liniștea mea sufletească, trebuia să mă încredințez de lucrul acesta, oricât de neprobabil mi s'ar fi părut.

D-na Trandafira, așa o chema pe gazdă, putea, de sigur, să mă lămurească, căci prin firea lucrurilor, trebuia să fie în tainele amoroase ale chiriașului ei. Cu puțină dibăcie puteam afla multe dela d-na Trandafira, care părea foarte guralivă, deoarece nu tăcuse nici-o clipă în timp ce eu cercetam odaia și-mi frământam mintea cu socotelile și bănuelile mele de om gelos. De altă parte, mărturisesc că mi-era și teamă ca nu cumva, descosând pe d-na Trandafira, să constat adevărul și să-mi turbur viața. Ce nevoe aveam, la urma urmelor, să cunosc adevărul adevărat? Nu era mai bine să trăiesc cu iluzia castității femeii pe care începusem s'o iubesc? Câți oameni ar putea fi fericiți dacă ar căuta adevărul în multe din elementele cari formează viața! Cu toate reflecțiile acestea, mai mult sau mai puțin sănătoase, nu mă putui stăpâni de a încercă să aflu ce doream. O întrerupsei pe d-na Trandafira, care, tot vorbind, ajunsese tocmai la ca-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

pitolul unor amintiri duioase din căsnicia ei.

— Cum văd, îi zic deodată, lumea se cam plictisește în Constanța?

D-na Trandafira, contrariată, își întrerupse șirul vorbirei și începu să apere cu căldură frumusețile neîntrecute ale orașului.

— Să se plictisească lumea? isbucni ea. Cum poți spune așa ceva, domnule?... Îmi pare rău! Uite muzică, uite cheiu, uite mare, uite casin și cucoane frumoase berechet! Se poate ca cineva să se plictisească la Constanța? Ferească sfântul! Ascultă ce-ți spun eu. Sau, mai bine, întreabă d-ta pe d-l Radu, care îți va spune multe, multe de tot. Și să te văd atunci dacă nu-ți vei schimbă părerea despre Constanța noastră.... Și ce mare crai și d-l Radu, adăogă ea, coborîndu-și glasul, să nu auză nimeni ce-mi spunea.

— Adevărat? o întreb eu, cu un zâmbet de îmbărbătare și cu o privire semnificativă prin care îi dam să înțeleagă că aș fi doritor să aflu lucruri atât de plăcute.

— Ba bine că nu, urmă ea. Păi, pe cine vizitează cucoanele cele mai frumoase? Pe d-l Radu. Tot una și una, alese pe sprânceană; frumusețî, d-le, nu altceva! Uite, până acum câteva zile, venea pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aci o bucureşteancă!.... Nici n'am mai văzut aşa frumuseţe... Avea nişte ochi!...

— Mari, albaştri, nu-i aşa?

— Tocmai, şi un glas!...

Simţii că se 'nvârteşte odaia cu mine...

— Erà o frumuseţe, d-le, urmă d-na Trandafira, fără să observe turburarea mea. Păcat că nu mai vine! Trebue să fi plecat. Când venea pe aci, purtà o şapcă de călăreţ, adăogă bătrâna, însufleţindu-se din ce în ce. Ii stà de minune. Băiat să fi fost că m'aş fi îndrăgostit şi eu de dânsa. Ce mândreţe de fată! sfârşi ea plină de admiraţie.

— Cum o chemà? o întrebai.

— Avea un nume cam ciudat. Dar asta nu importă. Cum venea, şi intrau aci, în odae, de unde nu ieşeau decât pe înserate.

— Aci? mai întrebai odată cu glasul răguşit.

— Chiar aci....

— Şi a venit de multe ori femeia?

— De vreo trei ori am văzut-o. Dar ce ai, domnule, de te-ai îngălbenit aşa? Nu cumva o cunoşti şi d-ta? Nu cumva...? Ah, ce prostie am făcut!... Nu cumva e...?

D-na Trandafira nu îndrăzni să-şi termine gândul, aşa erà de înspăimântată.

Eu părăsii odaia trântind uşa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

III.

— Ah, mizerabila, mă gândeam, încă nici n'a sosit și a și început să-mi amărască sufletul? Va să zică, mă și înșelase.... Și cu cine, Dumnezeule? Cu un netrebnic ca Radu. Hotărît lucru, mi-era cu neputință să mai dau ochii cu această ființă decăzută. Ar fi fost pentru mine din cale afară de înjositor să o mai am lângă mine.

Blestemam ceasul în care o întâlnisem în drumul meu în calea Victoriei. Dar acum ce era de făcut?

Mă gândii să-i trimet o telegramă urgentă și să o rog, sub un pretext oarecare, să renunțe la proiectul de a veni la Teckirghiol. Nu-i cunoșteam, însă, adresa în mod precis. De numărul casei în deosebi, uitasem cu totul: 18 sau 38, nu-mi puteam aminti. De altfel, la ora asta poate era pe drum. Poate, în loc să ia trenul de seară, preferase să ia pe cel de după amiază. In cazul acesta trebuia să ajungă la Constanța la 9.30.

După o îndelungată chibzuință cu mine însumi, mă hotărîi să mă înființez pe peronul gării la 9.30, și cum va coborî din vagon, să o întâmpin cu un dispreț

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromanului.ro/rdr1901-1932

suveran, să-i arunc în față fapta-i mârșavă și s'o oblig să se întoarcă în București fără întârziere.

La sosirea trenului, pândeam în gară, ascuns după un stâlp, ca un asasin care își așteaptă victima spre a o răpune dintr'o lovitură. Ea nu veni. De sigur că urma să plece cu trenul de noapte spre a sosi dimineața, așa cum ne fusese înțelegerea. Mai aveam, deci, timp să mă gândesc. O plimbare pe țărmul mării îmi făcu mult bine. Mă mai liniștii. Atunci îmi dădui seamă cât de crudă ar fi fost scena de pe peron, așa cum mi-o închipuisem eu. De sigur că Getta, care venea cu gândul de a petrece câteva zile plăcute cu mine, era să pice din cer în fața neașteptatei agresiuni ce-i pregătisem. Ar fi putut să moară de emoție. De leșinat ar fi leșinat cu siguranță, deoarece știam că avea obiceiul acesta pe care îl practica oridecâteori trecea prin vreo supărare mai mare. Imi amintii că-mi spusese odată de un leșin pe care îl avusese în urma unei scene ce-și permisese să i-o facă Achil, și că cei de acasă isbutiseră să o aducă în fire știind cum să procedeze.

Eră, deci, limpede, că trebuiam să mă port mai blajin. Principalul eră să mă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

feresc de a da ochii cu ea și să înlătur, cu chipul acesta, o situație atât de penibilă pentru amândoi. In cazul acesta, singurul mijloc de care mă puteam folosi era scrisul. Intrai în cea dintâi cafenea ce-mi ieși în cale și scrisei o scrisoare scurtă, însă plină de cuvinte tăioase și de subînțelesuri răutăcioase, conchizând la ruperea definitivă a relațiilor noastre. Nu mă putusem stăpâni, cu toată hotărîrea-mi de a fi blajin. Nu prea știam cum și prin cine să-i trimet scrisoarea, când întâmplarea 'mi aduse înainte pe Radu. Fără să am instinctul criminal, mărturisesc că, în momentul acela, simții o neînfrânată dorință de a-l ucide. Isbutii, însă, să-mi astâmpăr furia și chiar, spre marea-mi surprindere, fui cu el de o nespusă drăgălășie. Petrecurăm împreună vreo două ore, vorbind de toate. Radu, amăgit de verva mea, nu bănuia nimic din frământările mele. Cum nu trecuse încă pe acasă, nu știa nimic de destăinuirea ce-mi făcuse fără să vrea d-na Trandafira. La despărțire, îi întinsei scrisoarea și-l rugai să-mi facă serviciul prietenesc de a o înmâna Gettei, în gară, a doua zi dimineață la sosirea trenului de București, eu trebuind să mă întorc îndată la Teckirghiol.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Radu părù foarte uimit de întoarcerea Gettei în Constanța, dar se ferì de a-mi pune întrebări.

Și ne despărțirăm ca niște buni prieteni. Trecuse de miezul nopței când plecai spre Teckirghiol, într'o trăsură trasă de doi cai slăbănogi și obosiți. Vehiculul înaintà pe șoseaua luminată de o lună superbă. Peisagiile se întindeau molcom în jurul meu. Erà o liniște desăvârșità, adâncă, majestoasă. Treceam parcă prin imperiul plin de umbre al nopței. Și, cu gândul la cele petrecute în cursul acestei zile frământate, cu un apus atât de dureros, mi se părea că mă întorceam dela o înmormântare. Și, într'adevăr, îngropasem amorul meu nou născut, mort de veninul prihanei. De altă parte, mă bucuram la gândul că scăpasem de o legătură care nu putea decât să-mi aducă nenorocire. Mă bucuram, în deosebi, de modul inteligent și ingenios cum procedasem. Scrisoarea mea plină de otravă, înmânată ei, pe peronul gării, într'un moment neașteptat, de însuși Radu, era, într'adevăr, delicios... Erà răzbunarea mea, cea mai teribilă dintre răzbunări... Totuși, întâmplarea mă costa adânc, mă apăsa greu renunțarea la atâtea iluzii. Și niciodată nu mă simții atât de obijduit de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1902-1932

soartă ca în momentul când, ajungând la *Vila Julietta*, mă găsii singur în odaia în care credeam să primesc pe Getta ca pe mireasa mea. O, ce lume, ce caractere !...

Obiectele de prin odaie începuseră să se deslușească sub razele aurorei ce răsărea, când ațipii legănat de primele ciripiri răzlețe ale pasărilor cari cântau la fereastra mea. Ce-mi mai trebuiau cântecele lor? Eram atât de zdrobit, încât aveam o vagă voluptate simțindu-mă atras în adâncimile somnului ca într'un neant, cu nespusa dorință de a nu mă mai deștepta niciodată. Somnul îmi era turburat de fel de fel de visuri făurite de creerul meu obosit.

Deodată fui trezit de niște bătăi puternice în ușă, pe când o voce cunoscută îmi striga de afară:

— Deschide, Aurel.

Sării din pat ca un nebun, deschizând ușa.

Erà Getta.

— Dar scrisoarea? întrerupse Albu pe prietenul său.

— Se vede că Radu nu se ținuse de cuvânt și nu i-o înmânase... Getta venise cu bagajul și stà în prag, încremenită de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mutra mea. Situația îmi păreà din cale afară de delicată și de critică în acelaș timp. Ce primire trebuia să fac Gettei? Să o alung ca pe o prostituată, sau să-mi deschid brațele? Ea păstră aceeaș atitudine nedumerită. In cele din urmă, rupse tăcerea și mă întrebă :

— Dar, ce ți-e, Aurel?

Glasul ei suna atât de dulce, iar lacrima ce sclipia în ochii-i albaștri mă înduioșă atât de mult, încât, ca prin farmec, uitai totul spre a nu vedea în față-mi decât pe femeia adorată pe care o așteptam.

O luai în brațe și o acoperii de calde sărutări.

— Eram cam bolnav, dragă Getto, îi zisei. Acum mi-a trecut. Ce bine ai făcut că ai venit! Eram, cu adevărat, mâhnit fără tine!

Și, la urma urmei, mă gândeam, spre a justifica schimbarea mea bruscă, ce drepturi am eu asupra acestei femei? Voi avea o tovarășe încântătoare și atâta tot. Să nu ne stricăm deci plăcerea pentru nimicuri. Ce a făcut Getta, e îngăduit în zilele noastre. Femeile de felul ei, iubitoare, dar nestatornice, trebuie să le privim așa cum sunt, sau să ne lepădăm cu totul de ele, și ar fi păcat.

Petrecurăm o zi cu adevărat delicioasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Getta era încântată de locuința noastră și de priveliștea ce o înconjura. Totuși, rândui lucrurile după gustul ei. Cum făcu, cum drese, prin câteva mici schimbări, mâna ei de zână prefăcù odaia într'un mic raiu. Eu o priveam fericit. Singurul gând, care mă muncea acum, erà scrisoarea. Imi aduceam aminte de cuvintele jignitoare ce le cuprindea cutremurându-mă de groază. Imi venea să iert pe Radu și să-mi șterg din suflet ura ce o nutream împotrivă-i, numai pentru că nu înmânase Gettei scrisoarea cu pricina, fie pierzând trenul, fie ghicindu-i cuprinsul sau din orice altă pricină. Getta era din cale afară de mulțumită și, pe înserate, pe când ne plimbam pe țărmul mărei, îmi spuse, pentru întâia oară de când ne cunoaștem, că simte că mă iubește cu adevărat.

A doua zi, pe la amiazi, pe când mergeam la masă, întâlnim pe Radu, veșnicul Radu, care alerga într'un suflet spre noi. El ținea în mână scrisoarea adresată Gettei, scuzându-se că nu i-o putuse da la timp, pierzând ora sosirei trenului. E de prisos să spun cu câtă grabă îi smulsei plicul, sfâșiindu-l în bucăți. Simții mare ușurare nimicind documentul acesta, dovada unei mojicii fără nume, spunând Gettei că scrisoarea mea cuprindea unele lă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaliteraturaromana.ro/mdrl1901-1932

muriri asupra drumului ce urma să facă şi, ca atare, nu mai aveà nici un rost.

Ura mea împotriva lui Radu, domolită o clipă, încolţea din nou în mine. Totuşi, mă stăpânii şi fui chiar prietenos, dându-mi un nou prilej de a admira puterea-mi de prefăcătorie. Getta îmi părea cam stângace. Era vădit că întâlnirea noastră cu Radu nu-i făcuse prea mare plăcere. Dimpotrivă. O, dacă ar fi bănuit că ştiu tot! În fine, ne aşezarăm la masă câteşitrei. Eu arătam deosebită voie bună şi păream atât de vesel în cât Radu îmi zise:

— Azi, într'adevăr, eşti adorabil.

Simţiam o bucurie bolnăvicioasă de a surprinde privirile lor pline de înţelesuri şi a sorbi, astfel, din paharul amar al amanţilor înşelaţi. Nu putui însă să prind decât privirile pofticioase ale lui Radu, cari, căutau în zadar un răspuns în ochii Gettei. Ea păreà cu totul rece faţă de oaspetele nostru.

Totuşi, indignarea clocotea în sufletul meu. Ce fericit aş fi fost dacă întâmplarea nu m'ar fi împins spre locuinţa lui Radu! Aş fi fost cruţat de atâtea amărăciuni! Acum, totul era amestecat cu o rămăşiţă de venin. Legăturile pe cari ştiam că le avusese Radu cu Getta îmi apăsau inima cu greutatea unei pietre

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de moară. Toată afecțiunea mea pentru Getta dispărea. O vedeam acum sub lumina momentului în care îi adresasem scrisoarea mea jignitoare. Păcat că nerodul de Radu nu i-o dăduse! Un gând ascuns de răzbunare clocea cu încetul în mine. Cum eram să mă răzbun, nu prea știam. Deocamdată aveam la îndemână aluziile răutăcioase, tachinăriile plicticoase și, mai presus de toate, putința de a-i plăti cu aceeaș monedă. In sfârșit, aveam atâtea mijloace de a o amărî și a-mi scoate necazul.

In aceste dispoziții sufletești mă sculai dela masă, îndreptându-mă, împreună cu Getta și cu Radu, spre casin, unde ocuparăm o masă. Pe dinaintea noastră defila o mulțime împestrițată, mulți suferinzi de picioare, femei în capot și papuci, unele cu copii în brațe și doamne elegant îmbrăcate, pierzându-se cu toții în praful șoselei abia luminată de lămpi răzlețe cu petrol. In învălmășala aceasta zării deodată pe d-na Dupont, care se plimbă singură și pe care mi-o trimetea, desigur, zeul crud al răzbunărei. Părăsii pe însoțitorii mei alergând după ea. Făcui cu d-nă Dupont un ocol-două, trecând semeț pe dinaintea Gettei și a lui Radu, într'o însuflețită convorbire cu însoțitoarea mea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

care, de altfel, eră foarte măgulită de atenția mea și de graba ce pusesem de a o întovărăși.

Când, după un sfert de oră de plimbare, mă întorsei la casin, Getta eră lividă și tremurà de mânie. Eu eram mulțumit de isprava-mi sălbatecă și gustam cu deliciu rodul răzbunărei mele.

— Bine că ți-ai adus aminte, îmi zise ea, cu o voce sub care se simțea furtuna.

— De cine? o întreb.

— De mine.

— Dar nu te-am uitat nici-o clipă, dragă, îi răspund cu un ton liniștit, dar nu lipsit de trufie. Și doar, urmai, nu te-am lăsat singură, ci cu d-l Radu, prietenul nostru *intim*, un tovarăș cât se poate de plăcut....

Getta nu prelungì discuția. Când ajunserăm, însă, acasă, se desbrăcă repede și, pretextând o durere de cap, se sul în pat.

Eu luai un ziar prefăcându-mă că citesc, observând, însă, în realitate, cum biata femeie se svârcolea în pat fără să poată dormì.

— Nu ți-e bine, Getto? o întrebai, în cele din urmă, cu un glas dulceag.

— Mă doare capul, îmi tăiă ea vorba scurt.

Apoi, deodată, sculându-se pe jumătate:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar cine era cucoana cu care făcuși *spațiru*?

— D-na Dupont.

— D-na Dupont?

— Da, o franțuzoaică.

— E nostimă d-na Dupont, ce-i drept, n'am nimic de zis.

— Așa și așa....

— Nu înțeleg, se răsti Getta, de ce m'ai mai adus în bărăganul ăstă, dacă o aveai pe d-na Dumont?

— Dupont.

— Dumont, Dupont, tot una mi-e; să o ia dracu, m'ai înțeles?

— Nu fii copilă; e o simplă cunoștință.

— Frumos din parte-ți să mă lași și să te plimbi un ceas cu franțuzoaica de contrabandă....

— Pardon, e parizianâ.

— Puțin îmi pasă; mâine plec...

— De ce?

— Mă mai întrebi? Ei bine, nu-ți pot suferi insultele și, apoi, nu te pot suferi nici pe tine...

— De când?

— De când te-am văzut cu d-na Du...

— Dupont.

— Da, Dupont, rămâi cu ea; eu mai bine plec.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

— Atunci, mai bine plec eu, îi zic cu răceală.

— Eşti nebun; şi pe mine cui mă laşi?

— Cui? lui Radu.

Getta mă privi bănuitoare drept în ochi; apoi, ca biruită, îmi zise cu dojană şi răspicat:

— Nu ţi-e ruşine....

— Mie? De ce? Radu e un băiat excelent.

— Pe care nu-l pot suferi.

— Ceea ce nu te-a împiedicat să-l vizitezi, acasă la el, la Constanţa....

Cuvintele acestea ieşiră din gura mea ca nişte săgeţi veninoase.

— Eu? zise ea speriată şi ducându-şi mâna la piept, ca rănită. Eu?... visezi!

— Nicidecum. Sunt cu totul convins de ceea ce spun. Iţi pot da chiar detalii. De pildă, purtai chiar cascheta cu care ai venit aci.

— Ah, dar eşti nesuferit...

Getta se sculă deabinelea şi începu să protesteze cu o îndârjire de care nu o credeam capabilă, numindu-mă, în cele din urmă, „bârfitor ordinar".

Atunci simţii că mă cuprinde o nespusă mânie faţă de îndrăzneala cu care minţia.

— Pardon, îi zisei, ridicându-mi vocea ameninţător. Dacă e cineva ordinar în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

toată chestia aceasta, apoi eşti tu, care te-ai dat unui astfel de imbecil....

Simţii, însă, că mersesem prea departe.

Getta se uită la mine ameţită. Se vede că întreaga-mi înfăţişare avea ceva care o îngrozeă.

Îşi duse mănuşiţele la ochi şi începu să plângă. In toiul nopţei, singură cu un om aproape străin, într'o casă străină, ce puteă să facă micuţa? Se refugiă sub plapămă, se învelì bine şi se culcă cu faţa la perete. Vedeam cum se ridica şi se lăsa plapăma de mişcările umerilor ei sguduiţi de plâns.

Mă cuprinse o milă nespusă. Eram cu totul dezarmat în faţa lacrimilor ei. Prea fusesem crud. Sângele îmi clocoteă în vine. O iubeam şi o uram în acelaş timp.

Mă dusei binişor şi ridicai colţul plapămei, desvelindu-i pe jumătate umerii goi şi adorabili.

— Dormi, Getto? o întrebai cu blândeţe ca şi când nimic nu s'ar fi întâmplat între noi.

Ea îmi aruncă o privire de dojană şi mă respinse.

— Nu mă atinge, îmi strigă ea.

Ceea ce îmi cereà erà, însă, o imposibilitate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.staritransilvania.ro/ridr1901-1932

Îi apucai capul cu amândouă mâinile, sărutând-o ca un nebun pe buze.

Ea, deşi surprinsă de brusca-mi schimbare, rămâneă neînduplecată şi, prinzând curaj din ce în ce, căuta să scape de îmbrăţişările mele, repetându-mi într'una:

— Lasă-mă, lasă-mă.

Nebun de patimă, pierdut, mă coborîi până la umilire, cerându-i iertare.

— Uită, dragă Getto, o implorai; recunosc că am fost aspru, nedrept, brută... am făcut-o din gelozie, din iubire, nu pricepi?

Şi o ţineam în braţe, cu toate opunerile ei, dezmierdând-o cu vorbele cele mai dulci.

In cele din urmă se înduioşă şi ea şi începù să zâmbească printre lacrimi, ca copiii, şi să răspunză timid sărutărilor mele nebune.

Fu una din nopţile cele mai delicioase din viaţa mea.

Cu prilejul acestei scene mi-am format convingerea că Getta avea un mare dar de a minţi. De şi cucoana Trandafira îmi făcuse o descriere atât de exactă a femeii care vizitase pe Radu şi care nu puteă fi decât Getta, totuşi, în urma protestărilor acesteia, convingerea mea despre

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vinovăția amantei mele fu cam sdruncinată. Inclinarea asta a mea de a o crede neprihănită izvora, poate, și din dorința ce aveam de a o ști curată și demnă de iubirea mea.

In zilele următoare nu mai fu între noi vorba despre Radu. O vedeam atât de fericită lângă mine și gusta atâta plăcere de plimbările ce le făceam ba pe lac cu vaporașul, ba pe țărmul mării, ba pe câmp în răcoarea amurgului, în cât mă feream a mai face cea mai mică aluzie la aventura ei cu Radu.

Ceea ce îmi plăcea mai presus de toate era să o simt veșnic în jurul meu. Burlac, nici n'avusesem până atunci idee de nespusul farmec pe care-l aduce femeia într'un cămin. Ce deosebire între odaia unui becher și locuința unei perechi îndrăgostite! Cea dintâi sombră, tăcută, rece ca o chilie de mânăstire și cu o atmosferă de dezolare pe care o dă singurătatea, cealaltă plină de viață, de căldură și de gingășie și cu un aer deosebit în care plutește un parfum îmbătător împrăștiat de aripile albe ale unor îngeri nevăzuți.

Dormeam legănat de ciripirile ei și mă trezeam la auzul aceloraș ciripiri. Primele raze ale zilei le vedeam în ochii ei albaștri cari îmi zâmbeau. Prezența Gettei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ramuri-1901-1932

îmi procura plăceri neînchipuite. Simțiam veșnic fluturarea dragostei în jurul meu.

In intimitatea unei femei tinere, frumoase și iubitoare e un farmec nemărginit pe care nici nu-l poți bănui în singurătatea de celibatar și chiar în clipele legăturilor efemere de dragoste. E o lume întreagă, plină de mistere gingașe, care ți se înfățișează și te îmbată. Femeia aceasta mă fermecă prin toate gesturile și mișcările ei. Nu voi uită niciodată cum Getta, în fiecare seară, își desnodă părul abundent, lăsându-l să cadă pe umerii ei albi cu o mișcare grațioasă a căpșorului ei adorabil. Toate mișcările ei erau pentru mine o feerie ce nu se sfârșia, reînoindu-se în fiecare clipă sub înfățișări din ce în ce mai ademenitoare. Ar fi cu adevărat o fericire, mă gândeam, să ai o femeie ca Getta, care să fie a ta, numai a ta și să străbați cu ea drumul vieței. Intr'un asemenea caz, viața n'ar fi decât un vis frumos și s'ar scurge lin ca un pârâiaș ce susură șerpuind numai printre flori.

Intr'o seară, se dă la *Clement* un bal în scop de binefacere, sub patronagiul prefectului. Toată elita constănțeană își dăduse întâlnire la acest bal. Propusei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Gettei să asistăm și noi. Ea primi cu bucurie.

Erau pline sala de dans, terasa și parcul. Automobilele aduceau neîncetat pe invitații constănțeni. Era însuflețire și bună voe. Eram foarte mulțumiți și eu și Getta de a fi venit. Getta, în deosebi, se distră mult, ceeace îmi făcea plăcere.

Din nefericire, buna mea dispoziție nu putu să dăinuiască mult. Printre cei sosiți din Constanța era și Radu, mai spilcuit și mai pudrat ca niciodată. Cum ne văzu se și apropiă de noi. Simțimântul urei se ridică din nou în mine. Și, din blând și bun cum eram, ca tot omul fericit, devenii deodată fioros, gata să mă arunc asupra omului care venea iarăși să mă turbure. Radu, prin prezența lui, pregătea un nou șir de neplăceri bietei femei pe care credeam că o martirizasem în deajuns pentru pasul ei nesocotit.

Lăsai brusc brațul Gettei și începui să privesc în sală. Căutam cevă, un mijloc să pot străpunge inima Gettei, să-i dau o lovitură groaznică de s'ar putea.

La câțiva pași, zării pe d-na Dupont. Era tocmai ce-mi trebuia. Fără nici-o codire și folosindu-mă de momentul când Getta schimbă câteva cuvinte cu Radu, mă dusei lângă d-na Dupont, care, foarte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaroms.ro/mdr1901-1932

fericită de întâlnire, își întinse amândouă mâinele.

Muzica militară executa un vals. In vârtejul dănțuitorilor văzui pe Getta în brațele unui chipeș locotenent de cavalerie. Era palidă ca ceara, dar, cu un zâmbet silit, se sforța să-și dovedească plăcerea de a dansa cu distinsul ei cavaler. In sborul valsului trecu de mai multe ori pe lângă mine. Eu mă întrețineam înainte cu d-na Dupont fără, însă, a pierde din ochi pe Getta și regretând adânc că-i pricinuiam iarăși atâta amărăciune, aproape fără să vreau, împins numai de gelozia ce-mi insuflă trecutul ei și de ura mea în potriva lui Radu. Totuși, persistam în cruda-mi atitudine pe care o numeam răzbunarea mea. Mai mult, îmi oferii brațul d-nei Dupont, conducând-o la bufet. Aci veni să mă găsească în cele din urmă Getta spre a-mi spune că nu se simte tocmai bine și că va plecă acasă condusă de locotenentul de cavalerie.

— Voia d-tale, dragă, îi răspunsei cu răceală; eu rămân.

Getta tremură de indignare și aruncă o privire fulgerătoare spre d-na Dupont. Luă apoi brațul cavalerului ei și se depărtă cu aerul glorios al unei cochete care făcuse o nouă și prețioasă cucerire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Abia se depărtase, când și începui să-mi pierd șirul vorbirei. In zadar d-na Dupont mă sugrumă cu întrebările ei. Mi-era cu neputință să o pricep și, mai ales, să-i răspund. De bună seamă, d-na Dupont n'avea noroc cu mine! La un moment dat, o părăsii, îngăimând câteva scuze banale, repezindu-mă nebun după fugară. O văzusem atât de schimbată pe Getta, în cât mi-era teamă ca nu cumva să-mi facă vre-o poznă. O credeam în stare să ceară adăpost locotenentului, să dispară cu el, numai în ciuda mea, ca să mă pedepsească.

Incepusem să regret deabinelea neghiobia mea, care putea să aibă drept urmare distrugerea completă a fericirei mele.

Spre norocul meu, toate presupunerile mele fuseseră fără temei.

O găsii culcată pe spate cu ochii pe tavan. Getta medită adânc.

— Te-ai întors, Getto? îi zic, ca să deschid vorba.

— Cum vezi.

— Credeam că vrei să faci o primblare mai lungă cu ofițerul; e o noapte atât de frumoasă!

— O să o fac și pe asta....

— Când?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1901-1932

— La prima ocazie.

— S'o vedem.

Și discuția începu deabinelea cu o pronunțată înclinare spre degenerare.

— Am să ți-o fac, amenință ea; să mor de nu ți-oi face.

— La urma urmei, îi spui ironic, nu văd nici-o pricină serioasă de supărare; am petrecut amândoi destul de bine.

— Te-am văzut... Petreceai destul de bine cu franțuzoaica d-tale... o deșuchiată de sigur.

— Ah, am ajuns la cuvinte mari....

— Femeia asta e nenorocirea mea, isbucni ea cu putere. Nu vreau s'o mai vezi. Mă! înțelegi?

— Mi se pare că-s liber să vorbesc cu cine'mi place....

— Și eu sunt liberă....

— Firește....

— Atunci vom vedea; pun rămășag pe ce poftești, că-ți va părea rău.

Era straniu că, de astădată, Getta nu plângea de loc și tocmai asta îmi dă de gândit. Nu cumva luase vreo hotărîre supremă și voia să mă părăsească?

Speriat de asemenea perspectivă, căutai ca de obicei s'o îmbunez cu vorbe dulci.

— Hai, Getto, nu fii copilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdir/1901-1932

Şi, apropiindu-mă de ea, căutai s'o sărut pe buze.

Ea mă respinse cu dispreţ şi, sbârcindu-şi trăsăturile feţei ca prinsă de spasmul scârbei, îmi strigă :

— Te rog să nu mă atingi. Mi-e şi silă să-ţi mai vorbesc. Vrei să ştii? Ei bine, nu mai am pentru tine nici-o urmă de iubire... S'a sfârşit... Lasă-mă în pace.

Eu insistam cu îndărătnicie. Nu voiam ca supărarea să prinză rădăcină în sufletul ei. In cele din urmă, obosită de atâta luptă, se lăsă să fie sărutată. Buzele îi erau însă, reci ca ale unui cadavru. Mă depărtai îngrozit, simţind întâia oară desgustul iubirei neîmpărtăşite.

Petrecui o noapte tristă ca odinioară în viaţa-mi de celibatar, făurind planuri de răzbunare, de astădată în potriva lui Radu, pricina nenorocirei mele şi a Gettei.

Plecai de acasă disdedimineaţă să respir puţin aer şi să-mi risipesc gândurile triste. După noaptea aceea de nesomn, eram într'o stare de nervi deplorabilă pe care nu o putea linişti decât o primblare lungă, la aer liber, în cea mai completă singurătate.

Getta dormea profund.

Plecând de acasă, vârîi şi revolverul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în buzunar, mașinalicește, fără să știu ce întrebuințare voiam să fac cu arma. Poate voiam să mă omor sau să ucid pe cineva; sau, poate, gândul meu era să încerc arma trăgând într'o țintă oarecare. Nu știu.

Chestiunea e că abia făcusem o sută de pași, când văd pe Radu venind, probabil, dela petrecerea ce urmase balului.

Nedormit, neîngrijit, cuceritorul de inimi era într'un hal de plâns.

— Demonul mi-l scoate în cale, mă gândii, pipăind revolverul ce-l purtam în buzunar.

Căutai să-l evit, dar îmi fu cu neputință. Pe locul deschis unde ne aflam nu eram decât noi doi. Nu ne puteam, deci, ascunde unul de altul. De altfel, cum mă zări, se și îndreptă spre mine.

— N'ai ideie ce bine am petrecut, îmi strigă încă de departe; și erau cuconițe tot una și una! Voi ce v'ați făcut?

— Ne-am întors de vreme, îi zic.

— Și te-ai sculat așa de dimineață?

— Cum vezi; mă doare capul și fac o plimblare.

— Dacă îmi dai voie te însoțesc și eu; mai sunt două ore până să pornească diligența.

Necuratul își urmă opera; cu siguranță că ținea să mă facă criminal.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fără să mai aştepte răspunsul meu, Radu şi începù să păşească alături de mine, enervându-mă şi mai cumplit cu descrierea plăcerilor balului şi cu succesul ce avusese pe lângă dame.

Nici nu bănuia, nenorocitul, gândurile negre ce mă munceau. El vorbeà, iar eu îmi cercetam sufletul.

Oricât eram de turburat şi oricât de mare era ura mea pentru Radu, simţiam clar că aş fi incapabil de a săvârşi un omor. Totuşi, era tot aşa de deslușit că, maşinal, ca un fel de glumă, întocmeam în mine un întreg plan criminal, pe care, de altfel, ştiam prea bine că nu-l voi aplica, dar care îmi şi da fiorii momentului săvârşirei unei crime.

Mergeam alături de mai bine de un ceas, Radu vorbindu-mi necontenit de amorurile lui, iar eu ţesând proiectu-mi sinistru. Nimeni nu ne ieşise în drum. Cercetai toate colţurile orizontului. Nimeni. Eram singur cu... victima mea.

Ajunsesem într'un punct cu adevărat sălbatic, pe ţărmul mărei. Eram pe o coastă înaltă, colţuroasă, al cărei pământ şubred se surpa în pulbere scurgându-se până la mare sau aşezându-se ici-colo pe povârniş, oprit de tufişuri. Bătea un vânt puternic dinspre mare care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

începuse să-şi arunce spuma valurilor năvalnice la mari distanţe, producând bubuituri ca de tun, îngânate de un freamăt imens, neîntrerupt, vijelios.

Radu se opri şi se uită la ceas.

— Să ne întoarcem, zise el, mi-e teamă să nu pierd diligenţa.

Simţii că în sufletul meu furtuna era mai violentă ca pe mare. Tremuram din tot corpul.

Îl privii câteva secunde drept în ochi, fără să-i răspund.

Înfăţişarea mea, însă, trebue să fi fost groaznică, deoarece Radu, privindu-mă şi el mai cu luare aminte, se dete cu câţiva paşi înapoi.

Eu, ieşit din minţi, mă repezii ca o fiară asupră-i şi, înşfăcându-l de guler, îl sguduii puternic de nenumărate ori. Cuprins de groază, buimăcit faţă de agresiunea mea neaşteptată, nebună, Radu nici nu îndrăznea să se apere. De altfel, pipernicit cum era, orice încercare de împotrivire ar fi fost zadarnică.

— Mai stai puţin, îi strig cu amărăciune, avem o mică socoteală.

— Noi? mă întrebă el, în cele din urmă, pierzându-şi cu totul cumpătul.

— Da, noi...

Şi-l târîi până la marginea râpei care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1902–1932

și începuse să se surpe câte puțin sub pașii noștri.

— Cum ai îndrăznit, nemernicule, să te atingi de Getta? îl întrebai sgâlțiindu-l într'una.

— Eu? De Getta? Ferească D-zeu!... protesta el clănțănind dinții.

— Când știai bine că e amanta mea, că o iubesc, urmai eu, din ce în ce mai îndârjit.

— Dar, te înșeli...

— Nu tăgădui, că te sugrum, îi sbierai cu un glas tunător; nu tăgădui că știu tot.... Ai mai avut și nerușinarea să mă inviți să te vizitez acasă... Gazda mi-a spus tot... Mă înțelegi acum?

— Dar, te înșeli, te asigur, trebue să fie o greșală la mijloc.

— Nici o greșală. Te-ai purtat mișelește față de mine. Și, nemulțumindu-te cu atât, vii, aproape zilnic și aci, să ne amărești, cu prezența-ți desgustătoare, și să ne faci viața imposibilă.

— Eu? nici prin gând...

— Tăgăduești, mizerabile?

Radu se smuci și isbuti să-și scape gulerul din mâinile mele. Mi se păru, chiar, că se pregătește să ia poziție contra mea. Poate zărise prin apropiere vreun trecător.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mem1901-1932

— Te întreci cu gluma, d-le, nu-ți permit, îmi zise el, pregătindu-se să se depărteze.

Atunci îl înșfăcai a doua oară, doborîndu-l la pământ și luându-l sub genunchi. Eram tocmai pe muchia râpei. Nu-mi mai dau seamă cum se făcu că, în lupta noastră, Radu alunecă pe pantă rostogolindu-se ca un bolovan. In cădere se împiedică, din fericire, de mărăciniș. Se sculă grăbit și sări mai jos pe un colț de stâncă. Apoi, fără a se mai putea opri, scoborî, cu pași de năuc, restul pantei, căzând în cele din urmă pe nisipul plajei unde rămase nemișcat.

— L'am omorît, îmi zisei, privind de sus leșul victimei mele... L'am omorît... In fine am scăpat și eu și Getta de acest nerod.

Și nici nu mă gândeam măcar la urmările faptei mele.

Dar, care nu-mi fu mirarea când, deodată, văd pe Radu ridicându-se și luând-o la fugă dealungul țărmului, cu capul gol, hainele sfâșiate, ca un adevărat tâlhar prins asupra faptului. Alerga atât de iute încât nu l'ai fi ajuns nici călare.

Atunci, scosei revolverul din buzunar și, de sus de unde eram, trăsei șase focuri în dreptul lui, știind de mai înainte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/main1901-1932

că, din cauza distanței mari, nu-l voi putea nimeri.

El, auzind detunăturile, se uită în fugă spre locul de unde porneau și când mă zări în vârful râpei, alergând paralel cu el și trăgând mereu, își iuți pașii și mai vârtos de ai fi crezut că e un iepure. Nu-l puteau ajunge nici măcar stropii de apă ce țâșneau din talazurile furioase. In cele din urmă căzui jos, aproape leșinând de râs.

Radu dispăruse și nici că l-am mai văzut de atunci.

IV.

Nu spusei nimic Gettei de pățania lui Radu. Eram, însă, atât de bine dispus de festa ce o jucasem netrebnicului, încât chiar Getta rămase uimită. Impăcarea se făcu repede când îi propusei să facem împreună o plimbare la plajă. Porniram la drum pe la orele 5 după amiază cu o trăsură foarte comodă. Timpul era admirabil. Vizitatorii începuseră să iasă de prin case, unii plimbându-se alene, alții răcorindu-se pe terasele cafenelelor. Intre aceștia era și vechiul meu prieten Ionescu, care juca table, pe când fiul său, Mitică, un băiețaș ca de 6 ani, părea că se plictisește de moarte. Getta cunoștea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr-1901-1932

pe micuț și-l iubeà mult pentru că erà drăguț și, mai ales, pentru că erà sănătos și voinic ca un atlet. Văzându-l cum se plictisește, îmi propuse să-l luăm cu noi la plajă, ceea ce primii cu bucurie, căci băiețașul îmi erà și mie drag ca și ei. Ionescu se învoì bucuros, astfel încât, acum, eram trei în trăsură: eu, Getta, și Mitică la mijloc între noi. Înaintam domol între lac și câmpul acoperit de snopi de grâu. Un vânt plăcut ne mângâia fețele aducând miresmele mării și parfumul de câmp și de fân cosit. Păsări de tot felul sburau deasupra capetelor noastre, înveselindu-ne cu ciripirile și jocurile lor aeriene. Eu regretam că nu-mi luasem pușca, iar Getta avea mii de îngrijiri pentru odrasla lui Ionescu. Ba îi netezia părul, ba îi îndrepta cravata, ba îi încheià paltonașul să nu răcească. Getta erà mulțumită. Uita repede, micuța, de amărăciunile ei și-i trebuià atât de puțin ca să se simtă fericită. Vizitarăm parcul sanatoriului de copii și trecurăm păduricile de salcâmi, urmând o cărare în vale care ne duse pe plajă. Getta mergeà înainte, de mână cu Mitică.

Plaja erà foarte populată. Privirăm mai întâi jocurile copiilor sanatoriului strânși pe un punct mai depărtat. Se jucau voioși

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

copiii, băeți și fete, sub razele binefăcătoare ale soarelui. Aerul înviorător al mării le îmbujorase fețele. Când se vor întoarce pe la căsuțele lor lipsite de aer, neigienice, bieții lor părinți nici nu-i vor mai recunoaște, așa sunt de strălucitori de bunăvoie si sănătate.

Un doctorand, îmbrăcat într'o cămașă albă, de serviciu, care supraveghează copiii, ne dă o serie de relații asupra vieței în sanatoriu și influenței binefăcătoare a aerului de mare asupra sănătății copiilor șubrezi. Toți acești copii, lăsați în voia soartei, ar fi căzut, în scurtă vreme, pradă morței. Acum, grație îngrijirilor primite, erau salvați și redați părinților lor și societății. La aspectul acestor copilași ne simțiam pătrunși de cele mai nobile simțiminte de umanitate și ne miram cum, fie statul, fie inițiativa privată nu iau măsuri întinse pentru sporirea unor asemenea instituții de salvare a vieței infantile în țară la noi.

Dealungul plajei, grupuri de femei și de bărbați stau tolăniți pe nisip, unii adăpostiți sub umbrele, sau corturi albe anume construite, alții întinși pe scoarțe aduse de acasă, pe pardesiuri, pe ziare înădite în chip de cearceaf, sau chiar pe nisipul gol. Copiii săpau șanțuri și con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraseviena.ro/mdrr1801-1952

struiau forturi de pietriș. Cei mai sburdalnici se fugăriau prin mulțime trântindu-se prin nisip. Erau adorabile tinerele fete cari umblau desculțe pe plajă, singurul loc pe lume unde luxul e nesocotit, iar trupul lăsat liber, neîncătușat.

Și ce căpșoare drăguțe, ce figuri arse de soare, dar adorabile prin culorile pline de viață, ce peri de aur și abanos în bătaia vântului, ce glesne cari își scufundă albeața de marmoră în nisipul moale, ce forme sculpturale, amețitoare, puse în evidență și de vântul indiscret ce se joacă și se desfată în straele ușoare ale acestor zeițe ale plajei! Ele sunt atât de frumoase în cât ai crede că-s ieșite numai pentru o clipă din adâncurile misterioase ale mărei, unde se vor grăbi a se întoarce, lăsând celor de sus numai amintireă unui vis frumos.

Și marea, de un albastru fermecător, înveseleă toată mulțimea aceasta prin miile de scântei ieșite din sânul ei imens, și prin jocul veșnic al undelor blânde, cari sărutau țărmul formând dantele de spumă. Ea, marea, da viață acestui loc, ea erà ținta admirației și privirilor tuturora, pe ea o adorau toți cu mic cu mare, ca pe o regină care se impuneà prin măreția, frumusețea și chiar grozăvia ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Intr'un loc mai retras, văd pe soția prietenului meu Groteanu. E visătoare, poate se gândește la soțul ei care îi lipsește. Ce păcat să lași singură asemenea femeie! E o ființă adorabilă d-na Groteanu. Cu ochii albaștri, inteligenți, mai mult slabă, dar plină de farmec poetic, are multă asemănare cu Getta. Cum stă culcată, părul ei blond se confundă cu nisipul auriu al plajei. O poezie răsărită pe aceste meleaguri, una din feele ieșite pentru o clipă din adâncurile mării!

Obosită de atâta plimbare, Getta se așează și ea pe nisip, servindu-se de mantaua mea de drum ca de o scoarță. Alături de ea, Mitică începuse să sape șanțuri, să grămădească nisipul scos, în fine erà dedat cu totul acestor îndeletniciri copilărești. Getta privea marea.

— Ce frumos! îmi zise ea, parcă aș vrea să dorm aci să-mi cânte valurile toată noaptea...

Eu stam în picioare, fumând și privind pe „ai mei": pe Getta și pe Mitică. Cei cari ne vedeau nu puteau crede, bineînțeles, decât că formam o familie, că Getta erà soția mea, iar Mitică fiul nostru.

Oh, dacă ar fi fost așa...

O tristețe nespusă mă cuprinse deodată față de situația-mi falsă. Mă simțiam și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

ridicul și rușinat, eu care înșelam lumea cu aerele mele de soț și de tată, eu care înjghebasem această parodie de familie cu femeia unuia și cu copilul altuia...

Mi-era rușine și de Getta pe care o legasem de mine cu lanțurile unui amor vinovat, și de Achil, pe care nu-l cunoșteam, dar căruia îi furasem cele mai neprețuite dintre bunuri: soția și onoarea, și de mine însumi, care trăiam o viață fără scop, fără viitor, în contrazicere cu morala socială, fără să pot da unei ființe o dragoste curată, o fericire durabilă, fără să pot alcătui pentru mine un cămin adevărat, binecuvântat de Dumnezeu, în fine, fără să-mi pot fi folositor nici mie, nici altora...

Aurel, ajungând la punctul acesta al povestirei sale, părea foarte obosit. Era vădit că puterile nu-i mai îngăduiau să urmeze.

— Nu știu, zise el, prietenului său, dacă ceea ce îți povestesc te interesează în deajuns.

— Dragă prietene, ceea ce îmi spui mă interesează foarte mult, răspunse Albu; aș fi în stare să te ascult neîntrerupt până la sfârșit.

— Mă mir; sunt niște copilării, cari,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1901-1932

poate, nici nu meritau să fie povestite.

— Dimpotrivă, ceea ce îmi spui e un adevărat roman; e romanul a două ființe, cari, din nefericire, nu și-au dat seamă decât prea târziu cât de profundă era dragostea ce-i unise.

— Te previu, totuși, că nici restul povestirei mele, sau romanului nostru, cum zici, nu e mai sensațional decât cele ce ți-am istorisit. Sunt lucruri mărunte cari nu mă privesc decât pe mine și numai pe mine, acum când Getta nu mai trăește.

— Te înșeli, dragă prietene, sunt lucruri cari ne privesc pe toți. În viață, suntem cu toții supuși aceloraşi crude încercări. Și suferințele unuiom, întrucât ele sunt sincere și izvorîte din legile fatale ale firii sau ale societății, interesează de aproape pe toți oamenii, cari, adesea, se înduioșează, găsind în cele auzite răsunetul puternic al propriilor lor suferinți.

— O fi și așa, suspină Aurel, dar acum mi-e cu neputință să urmez. Povestirea mea mi-a redeșteptat toate amintirile, m'a făcut să retrăesc aceleași clipe... Deșteptat din visul meu, mă simt zdrobit... Altădată, dacă îmi dai voie.

Și se despărțiră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

V.

Și trecură mai multe săptămâni până când Albu, care pândea momentul potrivit, putu din nou să-și hotărască prietenul să urmeze cu povestirea peripețiilor dragostei sale cu Getta.

— Unde am rămas? întrebă el.

Aurel era vădit contrariat, știind că își pregătește din nou un șir de chinuri sufletești provenite din răscolirea amintirilor sale.

Prietenul său își da, însă, bine seama că greul era numai în primele momente și că Aurel, începând să vorbească, se va încălzi de propriile-i cuvinte.

Întâlnirea aceasta a celor doi prieteni fuse la T...., unde se văzuseră de atâtea ori Getta cu Aurel.

— Ai ajuns, îi amintì Albu, până la escursia voastră la plajă, întovărășiți de micul Mitică.

— Ah, da, zise Aurel, trezindu-se ca din somn; da, eram la plajă, pe nisipul moale, înconjurați de întinsul mărei, iar eu în mijlocul... familiei mele.

— Tocmai....

— Ei bine, lucrurile nu merseră mai bine ca înainte. Ajungând la Teckirghiol,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

după ce luarăm masa, Getta, simțindu-se obosită, se culcă devreme.

Eșii, deci, singur, cu gândul de a face o scurtă plimbare și a mă întoarce repede acasă.

Pe promenadă, în mulțimea ce circulă, mă isbii de d-na Dupont. Hotărît lucru, d-na Dupont era pentru Getta ceea ce Radu fusese pentru mine: un motiv puternic de discordie în viața nostră. Nu putui înlătura o convorbire cu d-na Dupont, căci ar fi fost din parte-mi un act de nepoliteță. Ba chiar, ne plimbarăm împreună. Eu mergeam ca pe ghimpi, fiindu-mi teamă ca nu cumva Gettei să-i năzare să vină să mă găsească. Aș fi fost pierdut!

N'a venit Getta, dar a doua zi de dimineață știa tot, după cum aflase și de partida mea de vânătoare cu d-na Dupont. O vecină, care mă văzuse cu d-na Dupont, se crezuse datoare să-i raporteze. Mi-a făcut o scenă pe care o voi ține minte. Eu, simțindu-mă vinovat, căci nu puteam negà că mă plimbasem cu d-na Dupont, eram nevoit să rabd fără nici-o protestare.

Doar fusesem prins asupra faptului! Getta n'a mai vorbit cu mine două zile, plimbându-se singură și neîntâlnindu-se cu mine decât la orele mesei.

La urma urmei, supărarea aceasta în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaroms.ramaromfri1902-1932

cepu să mă apese. Erà ceva inadmisibil. Din parte-i, făcea sforțări uriașe ca să-și mențină supărarea cât mai mult.

Ca să o împac, îi propusei să facem o escursie la Tuzla.

— Nu merg, îmi răspunse ea; ia-o pe pariziana d-tale.

— Dar, las-o, Getto, te turburi pentru nimica toată, a fost o simplă întâlnire, ți-o jur!

— Nu vreau să știu....

— Și apoi ar fi de neiertat ca să vii la Teckirghiol și să nu vezi Tuzla.

— E frumos?

— Superb!

— Atunci merg, dar tot nu vorbesc.

— Cum crezi...

Și pornirăm spre Tuzla, păstrând, la început, cea mai completă tăcere, schimbând apoi câteva impresii fugitive.

Când ajunserăm în dreptul locului unde se petrecuse incidentul meu tragi-comic cu Radu, mă pufni un râs irezistibil.

— De ce râzi cu atâta poftă? mă întrebă Getta.

— Lasă că-ți spun altădată.

— Zi nu vrei să-mi spui și mie? repetă Getta, cam înțepată.

— Ei bine, îmi vine să râd văzând că faci pe supărata pentru nimica toată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

— Sunt foarte ambițioasă; uite, aș vrea să-ți vorbesc, dar necazul îmi stă colea pe inimă și nu mă lasă.

— Ce copilă ești, Getto, o alint cu o voce blândă și cu o privire în care căutam să concentrez toată dragostea ce o simțiam pentru ea.

Și, prinzând-o de talie, o atrăsei spre mine, sărutând-o discret, să nu ne audă birjarul.

Trăsura ieșise din cătunul Carmen-Sylva și înainta pe țărmul mării, ocolind șanțurile săpate de ploi. Pe dreapta se întindea câmpul mănos a cărui recoltă, strânsă în șure, strălucea sub razele unui soare măreț, care începuse să apună, trimițând o dungă luminoasă pe imensitatea mării. In fața acestei priveliști, Getta își redobândi, ca prin farmec, întreaga-i bună dispoziție.

Era pe înserate, când ajunserăm la picioarele frumosului far, strajă neadormită pe țărmul mării, într'o poziție înaintată și izolată cu totul de orice locuință omenească, având, parcă, nevoie de întreaga-i liniște spre a călăuzi cu clipirile ochiului său luminos, pe drumul cel drept, vasele avântate pe întinsul mării.

Farul, pe care îl vizitam și eu pentru prima oară, era înconjurat de o grădină

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ulim.ro/mdr1900_1932

cultivată cu multă îngrijire. Umbră deasă și binefăcătoare pretutindeni. Brazde de flori, tufișuri de trandafiri ne întâmpinau pe cărările netezi. Într'o parte, mica locuință a supraveghetorului, în față locuința paznicului, văruite în alb. O curățenie migăloasă peste tot și o tăcere care te făcea să crezi că nici-o suflare omenească n'ar trăi pe acolo. La mijloc, farul, alb și el, protăpit de un tub roșu de fier, prin care trece scara în spirală ce conduce în vârf. Nici nu se poate închipuì un far mai cochet ca cel dela Tuzla. Un adevărat giuvaer. Traversarăm grădina și ajunserăm pe terasa strâmtă ce dă pe mare. Câteva scăunele erau puse la dispoziția vizitatorilor.

Marea, privită din înălțimea aceasta, era superbă....

Nu există o cochetă mai rafinată ca marea și care să-și reînoiască așa de des găteala. Marea e tot ce poate fi mai schimbăcios pe lume și în aceasta constă chiar întreaga-i frumusețe. Aci adoarme ca un lac cuminte, cu undele lenevoase, poftindu-te pe sânul ei legănător, aci se înfurie și spumegă bătând, în mânia-i de uriaș, stâncile nepăsătoare ce i se împotrivesc și pun stavilă drumului ei năvalnic; când e azurie, întrecând cerul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

prin frumusețe, când mohorâtă ca geana încruntată a unui monstru. Uneori e de un verde de pajiște sau de un albastru de vis, în cari se contopesc miile de nuanțe adunate din reflexul norilor alburii, diafani, sombri, din părticelele de cer neacoperite, din razele de lumină rătăcite în văzduh și din jocul etern al apelor sale neastâmpărate, cari primesc și oglindesc tot ce-i mai frumos pe cer, tot ce-i mai groaznic în sbuciumările vijelioase ale firei, înfățișând aspecte de o infinită varietate și scoțând efecte de artă superioară pe cari nu le-ar putea concepe nici cei mai dibaci pictori.

In ziua aceea marea, își îmbrăcase podoabele cele mai frumoase și se gătise cu diamantele arzătoare ce i le trimetea soarele în apus. Undele ei mărunte săltau voios, se fugăreau, apărând și dispărând în dansul lor vesel. Venea marea, venea spre noi năvălind din toate punctele orizontului ca o cascadă monstră. Pe întinsa-i suprafață nu se zărea decât un singur vas care dispăru și el în depărtări, lăsând în urmă-i o dungă negricioasă de fum.

Getta, care rămăsese înmărmurită în fața priveliștei, își traduse impresiile prin aceste simple cuvinte:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Știi că ar fi de trăit aci, Aurel?

Paznicul ne aduse cafele. Apăru, apoi, supreveghetorul farului, un tânăr foarte îndatoritor, care se oferi să ne conducă în vârful farului, încredințându-ne că vom găsi acolo lucruri demne de văzut.

Ascensiunile cu piciorul nu mi-au surâs niciodată. Pare-mi-se erau câteva sute de trepte de urcat. Mă codeam să primesc propunerea supreveghetorului, mulțumindu-mă cu lămuririle ce mi le-ar da jos. Getta, însă, fu de altă părere. Ea voia, neapărat, să ne urcăm în far, îndemnată, mai ales, de spusele supreveghetorului, care susținea că a urca e un meșteșug și că obosesc numai acei cari nu știu să urce.

Vizitarăm instalațiile de jos, toate într'o stare de întreținere ireproșabilă. Apoi, intrarăm în tubul cel roșu, călăuziți de supreveghetor care se opreà din când în când spre a ne da explicații și, mai ales, spre a ne dovedi că a urca o scară e un meșteșug. Într'adevăr, ne trezirăm în vârful farului fără să simțim nici-o oboseală. Admirarăm lampa uriașă și lentila de cristal în valoare de sute de mii de lei, prin care străbătea lumina mărită, revărsându-se departe, prin întunericul nopței, deasupra furtunei și valurilor. Pe balconul platfor-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mei ne aștepta o priveliște și mai măreață. Câmpul într'o parte, marea în cealaltă, iar în zare, pierdută în aburii înserării, Constanța.

Getta a fost în ziua aceea de o vervă rară. Parcă voia să se despăgubească de tristețea și mutismul voit al celor două zile din urmă. La plecare, semnă în registrul vizitatorilor : *Getta A. Chiru*, șoptindu-mi la ureche :

— Acum, mai poți spune că nu-s nevastă-ta?

Supraveghetorul, încântat de vizita noastră, oferi Gettei un buchet din florile cele mai frumoase din grădină.

Totuși, cu toată împăcarea, nu puteam scoate din capul Gettei că o înșelam cu d-na Dupont. Ideia aceasta o muncea îngrozitor. Și, într'un moment de furie geloasă, îmi și spuse că, la cel dintâi prilej, va trage franțuzoaicei o bătaie să o ție minte.

Isbucnirile acestea ale amantei mele, deși mă distrau, mă făceau, în acelaș timp, să simt cât suferă. Mă hotării, deci, să evit, pe viitor, orice fel de întâlnire fie cu d-na Dupont, fie cu oricare altă femeie.

De altfel, Getta, de când cu plimbarea mea cu d-na Dupont, devenise atât de ge-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

loasă, încât, fiind cu mine la masă, îmi urmărea privirea, să vadă dacă nu cumva e îndreptată spre vreun chip de femeie. Mărturisesc că cu însumi aveam aceleași apucături bolnăvicioase inspirate de gelozie. Căci, când era vorba de gelozie, o întreceam. Ajunsesem, într'un timp, că de frică de a nu da de bănuit unul altuia, nu ne uitam decât în farfurie. Începusem să ne luăm aere de bărbat și soție. Eram așa de strâns legați încât nici nu ne ducea gândul la ziua fatală a despărțirei. Când se întâmpla ca, prin forța împrejurărilor, să facem vreo cunoștință nouă, Getta mă prezenta ca pe soțul ei. Și, vorbind despre mine, mă numea „dânsul" cu atâta convingere, încât, în cele din urmă, mă obișnuisem și eu cu ideia că aș fi soțul ei legitim.

Oricât de izolați trăiam noi, numai unul pentru altul, Getta, prin răpitoarea-i frumusețe, nu putea să scape de oarecari priviri indiscrete, admiratoare. Cu toate amărăciunile ce le suferise, aerul liber și curat îi făcuse mult bine. Getta se îngrășase, se îmbujorase simțitor și devenise și mai fermecătoare.

Astfel, nu odată am zărit priviri de foc îndreptate spre Getta. Ea știa și era mândră. Și mi se părea că ei, nu numai că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu-i părea rău de admirația ce o stârnea, dar chiar întreținea în rândurile admiratorilor ei un fel de speranță vagă prin priviri discrete, repezi ca fulgerul, dar nu lipsite de semnificație, așa cum știu să facă cochetele, de multe ori fără să aibă nici un gând ascuns. Intr'o zi, o surprinsei uitându-se mai lung spre un tânăr ofițer care căuta să-i atragă luarea aminte.

Simții o furie nebună. Nu puteam să mă adresez ofițerului, care, în definitiv, putea să privească oriunde fără să fie obligat a-mi da socoteală. Insă, neputându-mă stăpâni, lăsai furculița și spusei Gettei pe înfundate :

— Getto, daca nu stai frumos, te las și plec; scurtă vorbă.

Ea râse cu poftă, zicându-mi :

— Ce prost ești! M'am uitat așa, ca să-ți fac puțin sânge rău.

— Asta o să te coste, Getto!

— Vezi ce rău e? Dar tu care m'ai făcut să sufăr atât cu franțuzoaica!

A doua zi, Getta ieșise în oraș, înaintea mea, singură. Ducându-mă să o găsesc, o văd plimbându-se cu un ofițer și cu o fetișcană cu care Getta făcuse cunoștință, la baie, de câteva zile.

Era acelaș ofițer, care dăduse loc inci-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

dentului dela restaurant dintre mine și Getta.

Getta, cum mă văzu, se și grăbi să părăsească pe însoțitorii ei, alergând spre mine.

— Știi ce e cu ăștia? mă întâmpină ea.

— De unde vrei să știu? Habar n'am, îi răspunsei eu cam indispus.

— Fata iubește la nebunie pe ofițer.

— Ferice de el!

— Nicidecum; el nici nu vrea să știe; zice că e prea mică. La toate scrisorile și declarațiile ei de dragoste, el n'are decât un răspuns: „nu-mi pun mintea cu copiii". Și fetița e disperată; îl iubește atât de mult!

— Și de unde știi tu toate astea? o întreb.

— Sunt confidenta ei. Fetița îmi spune tot ce are pe suflet. E adorabilă biata fată. Să vezi cu câtă nevinovăție și cu cât haz vorbește de amorul ei..! Și ofițerul stă nepăsător. Numai odată a sărutat'o după niște garduri. Fetița e într'o așa stare, încât nu i-ar refuză nimic, chiar cu riscul de a muri după....

— E cavaler ofițerul; un altul în locul lui....

— Ba bine că nu. E foarte cum se cade ofițerul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— Da?

— Și foarte distins; e unul din ofițerii cei mai valoroși din armata noastră.

Incepusem să-mi cam pierd răbdarea. Ea urmă:

— Și vorbește așa de dulce, încât ți-e mai mare dragul să-l asculți; trebue să fie de familie bună....

— N'aveai decât să-l asculți, o întrerup.

Se vede că cuvintele acestea le-am pronunțat cu oarecare amărăciune.

Ea tăcu privindu-mă în ochi. Apoi mă întrebă:

— Te-ai supărat?

— Nu, dar ai putea să mă mai cruți cu lauda ofițerului.

— Vezi că n'ai nici-o creștere?

— De ce-mi spui asta?

— Pentru că am avut prilej s'o constat de atâtea ori.

— Adevărat?

— Eu îți vorbesc și tu îmi cauți pricină. Ești de nesuferit. Niciodată *el* nu-mi făcea asemenea neajunsuri.

— Care *el*?

— Achil.

— Ah, te gândești la Achil?

— De ce mă silești?

Se gândea la bărbatul ei. Femeia, oricât nu și-ar suferi soțul, în anumite

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelromanesti.ro/mcr/1901-1932

momente, tot la el se gândește. E singurul om în care are încredere. In viața noastră comună, Getta îmi vorbea de bunele calități de cari era dotat Achil, ori decâteori ne certam. Amintirea acestui om, pe care nu-l iubia, de care nu se simția legată decât printr'un simțimânt de milă, era un fel de sprijin în clipele ei de amărăciune. La urma urmei îi rămânea Achil și despre acela era sigură că o iubește. Și-i era ciudă că mă iubea pe mine, că mă iubea cu patimă, deși mă socotea om fără creștere aleasă, necredincios, pătimaș, gelos, ironic, în fine, plin numai de defecte dintre cari chiar unul singur ar fi fost deajuns ca să desguste o femeie.

Intr'o dimineață, după o dulce noapte de iubire, mă deșteptai în brațele-i albe ca zăpada. Eram foarte bine dispus, ca orice om care ar fi fost în situația mea mai mult de cât fericită. Părul ei bogat, resfirat pe perne, sânu-i fermecător ca un trandafir înrourat, întreaga-i ființă trezită la iubire, răspândeau un parfum îmbătător. Buzele-i pofticioase căutau pe ale mele. Mă sărută lung înăbușindu-mă aproape sub patima-i neînfrânată și când socoti că era de ajuns, mă întrebă:

— Mă iubești?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Eu mă simțiam pornit pe tachinări, un obicei urât, care mi-a pricinuit multe neajunsuri în chestiunile mele de inimă și de care nu mă puteam desbără.

Ce-i drept, o adoram. Totuși, la întrebarea ei, îi răspunsei scurt:

— Nu.

— Sincer?

— Foarte sincer.

— Atunci ești un mizerabil.

Incepui să râd prostește.

Getta, ori că pricepuse gluma, ori că voia să-mi arate că nu face caz mare de dragostea mea, nu-și pierdu cumpătul. Și, ca o dovadă mai mult de liniștea-i sufletească, începu să cânte *Vissi d'arte, vissi d'amore*, din *Tosca*, masacrând fără milă divina melodie a lui Puccini.

— Taci, o rog.

— De ce să tac?

— Cânți fals.

— E adevărat; totdeauna am cântat fals.

— Vezi bine, deci, că trebuie să renunți de a face muzică.

— In schimb, am ureche muzicală, cânt la pian.

— S'o spui lui Achil.

— Ce să-i spui?

— Că ești muzicantă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
patrimoniu.ro/mdrr/1901-1932

— Nu crezi?

— Firește că nu; să n'ai ureche și să faci muzică bună, e o imposibilitate; urechea e esențialul.

— Vezi că habar n'ai de nimic? Nici nu știi ce-i muzica. Dar ce știi tu? Nimic. Un ignorant fără pereche.

Eu mă prăpădeam de râs, pe când ea se înfuria din ce în ce.

Declarația mea că nu o iubeam, adăogată la punerea la îndoială a talentului ei muzical, erau mai mult decât trebuia ca să o scoată din fire.

— Simt că o să leșin, îmi zise, și tu nu vei ști măcar să-mi dai vreun ajutor. Cei de acasă știau cel puțin cum să mă trezească, când leșinam.

Așteptarăm câteva clipe în completă liniște să vină leșinul. Leșinul, însă, nu veni, ceea ce îmi dete prilej să râd cu mai mare poftă. La urmă, începù și ea să râză, dându-și seamă că toată cearta asta n'avea nici o pricină serioasă.

Totuși, îmi spuse:

— Să știi, Aurel, că dacă mai faci de astea, te las și plec.

Nici nu mai aveam de stat mult la Teckirghiol. Amenințarea ce mi-o adresa Getta de a mă părăsi îmi arătă că gluma mea tot nu trecuse fără să lase o urmă în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sufletu-i simțitor. Mă hotărîi, deci, mai mult ca oricând, să n'o supăr câtuș de puțin. Ba chiar, să rabd micile ei nervozități, numai și numai ca să nu plece cu o impresie neplăcută dela șederea noastră în această stațiune. Getta se supăra de glumele mele pentru cuvântul că le lua drept o dovadă că o socoteam ca pe o femeie ușuratecă. Un nume blestemat o muncea pe ea, cum, de altfel, mă muncea și pe mine. Radu sta veșnic între noi. Glumele mele le lua drept aluzii la aventura ei nenorocită cu Radu, chiar și când mie nici prin gând nu-mi trecea să-i amintesc despre cele ce-mi spusese d-na Trandafira. Și cugetând astfel, Getta avea, poate, dreptate, căci cu siguranță că întâmplarea aceea nenorocită înrâurise enorm asupra simțimintelor mai adânci ce le-aș fi putut avea pentru Getta.

VI.

Era într'o Sâmbătă, pe la amiază. Imi aduc aminte ca și când s'ar fi petrecut ieri. O zi splendidă. Mă duceam la bărbier înainte de a face o plimbare cu Getta. Când să intru în frizerie, zării pe Getta, în dreptul chioșcului de ziare,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vorbind cu un ofițer. Cunoscui dela distanță pe interlocutorul Gettei. Era acelaș: cel cu incidentul dela restaurant și, în acelaș timp, adoratul precocei îndrăgostite.

— Se vede că a oprit-o din cale, mă gândii, intrând în dugheană.

După o zăbavă de un sfert de oră, când ieșii din frizerie, Getta vorbea înainte cu ofițerul.

— Dar ce-o fi având să-și spună de nu mai isprăvesc odată? mă întrebam, simțind că-mi revin toate furiile geloziei.

Stam nehotărît, înțepenit locului. Mi-era teamă să nu provoc vreun scandal și să trec drept un sălbatec și ridicol personagiu în fața întregei stațiuni.

Se pare că, în cele din urmă, mă zări și ea, căci începu să vină spre mine, înaintând domol pe trotuarul opus, întovărășită de ofițer. Ajungând în dreptul meu, se despărți de galantul ei însoțitor care îi sărută mâna.

Trecu strada, cu zâmbetul pe buze, și veni lângă mine.

Tremuram de indignare. De astă-dată mă sfidase pur și simplu, îndrăznind să defileze pe dinaintea mea cu unul despre care știam că-i făcea o curte îndrăcită.

Imi dădeam socoteală că scandalul în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr-1901-1932

tre noi era inevitabil și că trebuia să isbucnească îndată.

Făceam, totuși, sforțări supraomenești spre a mă stăpâni, păstrând, însă, cel mai desăvârșit mutism. Ai fi zis că mi-am pierdut graiul.

— Vorbeam cu ofițerul, îmi zise ea.

Eu mă făcui că nici n'aud.

— Imi spunea de amorul micuței, continuă ea cu sfială.

Păstrai acelaș mutism.

— Nu-mi răspunzi? mă întrebă ea nerăbdătoare.

— Ia ascultă-mă, isbucnii deodată, nu vreau să știu de amorul micuței: m'ai înțeles?

— Dar...

— Nici un dar; nu vreau să știu și pace bună. Sunt sau nu liber?

Getta tăcù și se făcù palidă ca moartea.

Cum era timpul mesei, ne duserăm la restaurant. Nu schimbarăm nicio silabă.

Incordarea între noi era atât de vădită în cât consumatorii de pe la mesele vecine începuseră să ne cam privească prevăzând un scandal conjugal.

Getta, rușinată, făcea fețe-fețe.

In cele din urmă, ne mai putând răbda mina ce-i făceam, pretextă o indispoziție, își lăsă șervetul și plecă acasă. Nu gus-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistele sibiene (1901-1932)

tase aproape nimic. Părăsii și eu masa îndată și când, după o plimbare de o oră pe câmpul arid, fără umbră, mă întorsei acasă cu o cumplită durere de cap, găsii pe Getta făcându-și bagajele. Mânia o făcea încă să vibreze.

— Ce tot faci acolo? o întreb cu tonul unui om mirat.

— Plec.

— Pleci?

— De sigur că plec.

— Când?

— Indată.

— N'ai să pleci, Getto!

— Ba da, ai să vezi!

— Nu înțeleg pricina supărărei tale. Dacă e cineva vinovat în toată afacerea asta, apoi, desigur că ești tu, care ai provocat incidentul.

— Zău?

— Firește; cine te-a pus să mă sfidezi la braț cu ofițerul?

— Nu eram la braț; minți!

— O fi; dar vezi că te-ai ținut de cuvânt și te-ai răzbunat... Nu-mi spuneai că ai să mi-o faci?

Getta nu sufla o vorbă și-și continua pregătirile, despărțind cu băgare de seamă lucrurile noastre cari, în cursul menajului nostru, se cam amestecaseră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvan.ro/mdrr1901-1932

Eu urmai :

— Mi-ai făcut scene peste scene pentru pretinsele mele relații cu d-na Dupont; și când colo tu...

— Cân' colo, ce? mă întrebă Getta, oprindu-se o clipă și privindu-mă cu asprime.

— Defilezi pe dinaintea mea cu ofițerul.

— Ai isprăvit? Ei bine, nu mai stau nici o clipă. Poți crede despre mine ce pofțești. Puțin îmi pasă, căci n'ai să mă mai vezi. M'am săturat. Nu mai pot trăi cu un mojic.

— Cine e mojicul?

— Cine ești!

— Mulțumesc de părerea ce ai despre mine...

— Pentru puțin. Și dacă mă mai insulți, îți trag și palme...

Obosit cum eram, stam întins pe canapea, uimit de cele ce se desfășurau înaintea mea și mâhnit, mai ales, de răspunsurile mai mult decât îndrăznețe ale Gettei, care, până atunci, nu-mi vorbise niciodată cu atâta lipsă de rezervă. Nu puteam să îmi dau seamă cu preciziune dacă regretam plecarea Gettei sau dacă, dimpotrivă, plecarea ei mă lăsa nepăsător. La urma urmei, dacă ținea neapărat să plece, nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o puteam opri cu sila. Cu modul acesta, puteam să mă bucur şi eu de câteva zile de linişte şi de reculegere de cari credeam că am nevoie.

— Sunt gata, zise ea, sculându-se în picioare; dă-mi bani de drum şi pentru cadouri.

— Nu-ţi dau niciun ban; rămâi.

— Dacă nu-mi dai, găsesc...

— Dela cine?

— Mă priveşte; dar vreau să te cruţ de o umilire.

Mă gândii că ar fi în stare să se împrumute dela vreunul din cunoscuţii mei sau chiar dela ofiţerul şi să mă facă de ocară. Şi apoi, nu voiam să înăspresc şi mai mult relaţiile noastre, refuzând-o. Îi dădui, deci, ceea ce cerea.

Getta luă banii, ieşi în pripă şi se întoarse peste un sfert de oră cu un pachetel cu jucării, scrumiere şi pahare colorate cu inscripţia *„Suvenir dela Teckirghiol“*. Crezusem că intervalul acesta o va domoli. Dimpotrivă, eră mai dârză ca niciodată şi nestrămutată în hotărîrea-i de a mă părăsi.

— Afrontul ăsta n'am să ţi-l iert, îmi zise ea; mai bine moartă...

Intră servitoarea şi anunţă că sosise trăsura cu femeia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1901-1932

— Ce femeie? întreb pe Getta.

— O doamnă din Bacău care și-a isprăvit cura și pleacă acasă; făcui adineauri cunoștință cu ea; plecăm împreună.

— Bravo, Getto, pleci așa în lume cu o necunoscută. De unde știi ce fel de femeie este?

— E o bătrână, foarte cumsecade; n'ai decât s'o vezi.

— N'am nevoie.

— Atunci, adio.

Getta, rece ca și mai înainte, se apropiă de canapeaua pe care stam încă în aceeași atitudine, îmi întinse mâna-i albă și-și luă rămas bun. Apoi mă sărută îmbătându-mă de aroma buzelor sale.

— Adio, Aurel, îmi zise din nou.

— Adio, Getto.

Și ieși șoväind, ștergându-și o lacrimă.

Servitoarea ieși și ea cu bagajul, ajutată de vizitiu.

Peste o clipă auzii sgomotul trăsurei care se depărta.

— Adio, Getto, murmurai în singurătatea odăei, trimițând fugarei o sărutare.

Rămăsei câteva minute ca amețit.

Apoi, căutai să mă consolez.

— Bine că a plecat, îmi ziceam. Am scăpat. Prea mă plictiseă cu scandalurile ei... Auzi, să mă amenințe cu bătaia!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Hotărît, mergeà cam departe...

Ieşii să fac o plimbare. In sfârşit, eram şi eu liber să vorbesc cu cine îmi place, eram stăpân pe persoana mea.

Totuşi, mă simţiam de o nespusă tristeţe. Sufletul îmi erà gol. Imi şi lipseà Getta, deşi ea nu mă părăsise decât de câteva minute. Şi cerul care erà acoperit şi ameninţa a furtună şi ploaie! Ce eram să deviu, singur, în odăiţa mea pe care nu o mai puteam suferi precum nu mai puteam suferi nici satul. Getta ducea cu ea nu numai fericirea mea, dar şi întreg farmecul satului, care de acum mi se părea mohorât, stupid, oribil, o staţiune a tristeţei... Mă hotărîi să plec la Constanţa spre a petrece Duminica.

Nouri groşi se ridicau din toate părţile. Din când în când fulgerul spinteca văzduhul ca o lamă de foc. N'aveam timp de pierdut. Mă întorsei repede acasă şi mă îmbrăcai cu îngrijire, căutând să fiu cât se poate de elegant, fără, totuşi, să-mi dau seamă cui anume doream să plac. Adevărul e că chipul Gettei sta veşnic în faţa mea. Mă gândeam la ea, care, în momentul acesta, se depărta din ce în ce de mine, în tovărăşia unei necunoscute.

— Dar cine o fi baba? mă întrebam, neisbutind să-mi înod cravata. Nu cumva

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara.ro/mdrr1901-1932

o fi vreo exploatatoare de femei tinere şi frumoase? Nu cumva o va îndupleca pe Getta, cu fel de fel de făgăduinţe, să o urmeze la Bacău? Şi poate n'o fi nici din Bacău, vrăjitoarea. Biata Getta, în ce mâini a încăput...! Şi toate astea din pricina mea...

Când ieşii în stradă începuse să cadă câteva picături răzleţe de ploaie. O trăsură se pregătea să plece la Constanţa.

Mă grăbesc s'o iau, fără tocmeală, mai ales că văzusem un domn care, însoţit de o tânără femeie cu un căţeluş în braţe, se îndrepta spre vehicul. Cum nu erà nicio altă trăsură, tânăra pereche se află în mare încurcătură. Mă grăbii, din umanitate, să le ofer locuri în trăsura mea şi porniräm cu coşul ridicat, acoperindu-ne cât mai bine cu muşamaua birjei şi cu mantalele noastre. Trebuia să ne grăbim. Cerul se întunecà tot mereu, iar fulgerele se înteţeau înfiorându-ne. La o vreme, începură şi tunetele să bubue. Parcă ne aflam pe un câmp de războiu şi urmà să se dea un atac impetuos cu formidabile pregătiri de artilerie. Praful, orbitor, se ridicà în coloane sburătoare înecând şoseaua.

— Iute, birjar, mână mai repede, fi strig turcului de pe capră. Să ajungem

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.staritransilvania.ro/mdrr1901-1932

până nu începe furtuna. Vei primi un bacşiş bun.

Lui Ahmed, birjarul, nu-i păsă nici de ploaie, nici de furtună. Părea a fi cam chefliu. Auzind, însă, de bacşiş, dete cailor câteva bice straşnice şi trăsura începu să meargă vertiginos.

Când, însă, ajunserăm la marginea satului, ieşind pe câmp, se deslănţuì un adevărat uragan. Pomii erau desrădăcinaţi şi asvârliţi la distanţe mari. Arborii cei mai groşi erau încovoiaţi sub bătaia năprasnică a vijeliei. Şurile erau risipite pe câmp. In văzduh fierbea un amestec de frunze, de paie, de fulgi, de surcele şi de tot ce vântul putuse ridica de pe câmp şi ogrăzi. Caii, gâfâind, abia dacă mai puteau merge la pas, cu toate bicele lui Ahmed, vântul bătând din faţă. Ploaia torenţială, ce cădea de vreo câteva minute, se transformă, deodată, în grindină. Piatra, fără exagerare, de mărimea oului de porumbel, cădea sgomotos, sfărmând tot. Crăcile depe copaci, frânte, atârnau ca nişte zdrenţe. Trăsura se oprì brusc la marginea şanţului plin de apă. Şoseaua se prefăcuse în albia unui torent. Puhoiul se rostogolea furios ducând pe undele-i murdare, băşicate, tot felul de obiecte măturate de prin curţi depărtate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Noi stam ghemuiți unul lângă altul ca tovarăși de nenorocire.

Ahmed, neputând rezista proiectilelor ce-i căděau pe cap cu sutele, se vârîse sub trăsură. Și uraganul se înteția din ce în ce. Trăsura se clătină amenințând să se răstoarne în șanț. Văzurăm atunci greșala ce făcusem plecând la drum pe asemenea vreme. In împrejurimi eră o lipsă totală de orice adăpost, cea mai apropiată localitate fiind hanul dela Agigea, situat la o depărtare de mai bine de o jumătată de oră. Puteam să pierim cu toții fără ca cineva să ne poată întinde o mână de ajutor. Ce moarte stupidă ne aștepta!

Mă gândeam la Getta. Dar ea, ce o fi făcând? O fi ajuns cu bine? Ce nebuni am fost amândoi! Asta eră pedeapsa lui Dumnezeu pentru modul cum ne purtasem cu simțimântul divin ce ne pusese în suflete. Ce ideie și pe ea să steà la taifas cu ofițerul! Pe lângă altele, mai eram și în primejdie de a fi trăzniți, trăsura noastră fiind oprită tocmai în dreptul unui stâlp de telegraf. Vedeam cu ochii cum trăznetul căděà în preajma noastră, dându-ne comoții cumplite. Iusoțitorii mei își făceau cruci peste cruci. Cățelul mărăia.

Din fericire, criza nu dură prea mult. Incet-încet, uraganul se potoli, apele se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistele sibiene (1901-1932)

retraseră, iar grindina încetă. O baghetă invizibilă oprise orchestra infernală. Vegetația, până atunci încovoiată, îngenunchiată, se îndreptă. Mânia cerească amuțise. Ahmed ieși de subt roate și-și îmboldi caii amețiți, aproape leșinați. Trăsura noastră începu să înainteze târîș-grăpiș cu mersul unui om beat, pe două cărări, amenințând să se răstoarne când într'un șanț când într'altul. In sfârșit, cu chiu cu vai ajunserăm la Agigea.

In dreptul hanului se mai odihneau două trăsuri goale. Pasagerii erau, probabil, în han. Coborîrăm și noi spre a ne desmorți și a luà câte un pahar de vin, căci înghețasem de frigul neașteptat și pătrunzător.

Getta trebuiă să fie și ea acolo, căci, după socotelile mele, surprinsă de furtună și grindină, nu putuse să-și urmeze drumul. Și, într'adevăr, o zării într'o odăiță, alături de bătrână, la o masă cu două sticle goale de limonadă. Bătrâna fumà. Nici nu m'aș fi îndoit.

Getta, cum mă văzu, se și sculă alergând spre mine.

— Cum ai venit pe un timp ca ăsta? Eram atât de îngrijorată, îmi zise ea.

— De unde știai că am plecat?

— Eram sigură că ai să vii...

Drăcoaica ghicise. Mă simții umilit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi, ca să-mi salvez mândria, îi răspunsei rece:

— Nu cumva vei fi crezând că viu după tine?

— Nu?

— Desigur că nu; mâine e Duminică, am pauză la băi; eră, deci, firesc să plec pentru o zi la Constanţa.

— Dar cu cine eşti? mă mai întrebă ea sfioasă. Te văd cu o doamnă.

— Mă priveşte.

— Atunci te rog un lucru: am spus doamnei care mă însoţeşte că eşti bărbatu-meu şi că ne-am certat. Să nu cumva să mă dai de gol. M'ai înţeles?

— Fii pe pace. N'am de gând să intru în vorbă cu... doamna.

Şi Getta, foarte întristată de răceala ce i-o arătasem, se retrase în odăiţă.

Cum ploaia încetase cu totul, Getta şi cu bătrâna ieşiră pe altă uşă, se suiră în trăsura lor şi-şi continuară drumul. Ce n'aş fi dat să fiu cu ea! Peste un sfert de oră plecarăm şi noi, ajungând, în sfârşit, cu bine la Constanţa. Erau orele 7 jumseara.

Mă dusei mai întâi să-mi asigur o cameră. Afluenţa vizitatorilor eră aşa de mare, în cât abiă putui să găsesc într'un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/vol.1901-1932

hotel de mâna a treia o odăiță cu un singur pat.

Scăpat de această grije, simții că, cu tot sbuciumul sufletesc prin care trecusem, aerul și mișcarea îmi dăduseră o poftă de lup. Intrai într'un restaurant special în mâncări de pește de mare. Singur nu mâncasem de mult. E urât să iei masa ca un pustnic când zile întregi te-ai deprins cu o tovarășă drăguță ca Getta. Dar unde o fi ea? mă întrebam. La gară, de sigur. Mă uit la ceas. Mai eră aproape o oră până la plecarea trenului. Spre a mă încredința dacă Getta plecă la București sau la Bacău, sau dacă nu rămâneà la Constanța, unde știam că are cunoștințe, mâncai și plecai spre gară. Trenul, tixit de pasageri, eră gata de plecare.

Getta se plimba pe peron, îmbrăcată în pardesiul ei lung, de călătorie.

— Binc că-ți aduseși aminte și de mine, îmi zise ea.

— Am venit să te petrec, Getto.

— Mulțumesc, ești prea gentil.

— Pleci?

— Firește că plec; mai întrebi?

— Ți-ai vizat biletul?

— Încă nu.

— De ce? Trebuie să te grăbești.

Getta dete din umeri și-și șterse ochii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Se vedeà că plânsese mult. La rându-mi, m'am simțit înduioșat până la lacrimi.

— Zeu, Getto, îi zic, ești copilă. Dece plângi?

— Eu? Glumești; nu plâng de loc, dimpotrivă.

Și se sileà să zâmbească.

— Dar bagajul unde ți-e?

— In sala de așteptare.

O iau de braț și intrăm în sală.

Bagajul, într'adevăr, era acolo; cele două geamantane, cutiile cu pălării și pachetul cu cadouri așteptau într'un colț.

Getta, care se așezase pe muchia unui fotoliu, plângea deabinelea.

— Nu mai plânge, dragă, ce înseamnă asta? îi zic. Dacă nu vrei să pleci, n'ai decât să rămâi.

— Eu? ferească D-zeu.... după cele ce mi-ai făcut....

Eram atât de turburat încât mă hotărîi să o opresc, dacă va fi cu putință.

De altfel, de ce ar fi plâns, dacă, într'adevăr, ar fi ținut să plece? In durerea asta a ei, pe care i-o dà ideia despărțirei, vedeam o nouă dovadă a dragostei ei pentru mine. Erà limpede că ambiția ei se evaporase; că voința ei de a mă părăsi, ne mai fiind susținută de indignarea de dimineață, ajunsese la marginea puterilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Getto era în așa stare, încât nu voia nici să plece, nici să rămână. Aștepta, de sigur, să mă rog de ea.

— Ai dreptate să te superi pe mine, Getto, o îmbunez, dar gândește-te că vei face o noapte întreagă de drum. E obositor. Vei ajunge bolnavă la București. Nu vrei mai bine să rămâi aci noaptea asta? Vei pleca mâine dimineață. Te pot conduce chiar eu până acasă.

— Nu vreau să mai stau cu tine, sunt supărată.

— Bine, drăguță, dar o noapte mai mult sau mai puțin n'are nici-o însemnătate. Și apoi, am o cameră mare, cu două paturi comode, așa în cât te poți odihni perfect. Ce-ți pasă ție dacă voi dormi și eu pe patul celalt?

Getta șovăiă. In fine, se uită la mine, zâmbind ușor. Erà biruită?

— Dar să știi că mâine plec, îmi zise cu hotărîre.

— Firește că pleci, suntem înțeleși.

Și, deoarece urmà să plece dimineața, lăsarăm bagajul la gară, în păstrarea portarului, și ne duserăm în oraș.

— Dar unde ți-e baba? o întreb, ca să mai schimb vorba.

— Care babă?

— Iartă-mă, am voit să întreb de res-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

pectabila doamnă cu care ai plecat, tovarășa d-tale de drum.

— D-na Teoharescu, așa o chiamă. A plecat în oraș, la niște rude, unde va stă câteva zile.

— Nu ți-a propus să te ducă la Bacău?

— Visezi...

O luai de braț, strângând-o ușor și înfiorându-mă de atingerea corpului ei mlădios. Ea, însă, păstră rezerva ce-și impusese. Doar nu mai eram decât doi prieteni.

Getta nu mâncase nimic.

Intrarăm într'un restaurant cu berărie și cinematograf, unde Getta mâncă și bău cu poftă, mai uitându-și amarul. Petrecurăm astfel până aproape de miezulnopței privind și un interesant film, ale cărui cele patru acte alternau cu producții de dans și muzică.

Apoi o condusei acasă.

Intrând în odăiță, Getta avu o mare decepție. Camera nu corespundea nici pe departe cu descrierea pe care i-o făcusem.

Privi de jur împrejur cu neliniște.

— Parcă spuneai că are două paturi, îmi zise ea.

Eu stam tăcut ca un vinovat, mai ales că n'aveam nici măcar o sofa cu care să-mi mai dreg minciunile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Şi astfel, Getta, vrând-nevrând, fu nevoită să împartă cu mine singurul pat ce-l aveam.

Fu o noapte de amor reîmprospătat, întinerit, delirant. Parcă nu ne văzusem de veacuri, atât ne doream. Fiecare din noi îşi regăsise comoara. Ne crezusem pierduţi unul pentru altul şi acum, când ne aflam iarăşi laolaltă, într'un chip atât de neaşteptat, ne strângeam în braţe cu o sete neînfrânată, cu un avânt sălbatic, să ne sfăşiăm....

— Şi acum ce ne facem, Getto? o întreb a doua zi.

— La Teckirghiol nu mă mai duc, îmi răspunse ea hotărîtă.

Se vede că tot îi mai rămăsese puţină durere în suflet.

— Atunci, îi propusei, întoarce-te la Bucureşti, unde voi veni să te găsesc peste vreo 3-4 zile. Ştii că mai am câteva băi de făcut.

— Ba ne întoarcem amândoi, zise ea scurt.

— Unde?

— La Bucureşti.

— Şi lucrurile mele?

— Ne ducem şi le luăm dela Teckirghiol.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1901-1932

— Vii și tu?

— Da, numai pentru o oră; mai întâi, nu-mi convine să te las singur și apoi vreau ca anumite persoane de acolo să ne vadă împreună.

De acum, cum s'ar zice, dorințele ei erau porunci pentru mine. După dejun, luarăm o birjă care ne duse la Teckirghiol. Drumul fu foarte vesel și plăcut. Aerul era limpede și răcoros, iar șoseaua fără urmă de praf din cauza furtunei din ziua precedentă, care purificase totul. Cu aceeaș trăsură, încărcată acum și cu bagajul meu, pornirăm înapoi spre Constanța. Părăseam, în fine, localitatea aceea unde ne iubisem și ne frământasem atât de mult, colțul acela de lume plin de amintiri pentru noi și unde parcă lăsam ceva din ființa noastră, un alt eu, care rămânea acolo pentru totdeauna.

Getta cuprinse tot satul cu o privire de dulce melancolie și-mi zise:

— Crezi tu, Aurel, că acum îmi pare rău că plecăm? In definitiv, am petrecut bine, nu-i așa? Și apoi, locuința noastră, am să o regret toată viața...

Trecurăm morile, Agigea, ieșind din nou pe câmp deschis. O pasăre superbă se așezase pe vârful unei șure, la marginea șoselei. Oprii trăsura și cum aveam

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaroms.ramuo.md 1901–1932

arma la îndemână, trăsei un foc împuşcând pasărea pe care apoi o dusei triumfător Gettei.

Ei îi veneà să plângă de moartea bietei păsărele, pe care o văzuse cu o clipă mai înainte atât de sglobie, ciripind în vârful şurei. Şi-i mângâia trupşorul, încă cald, pătat cu un strop de sânge.

Dar, totuşi, o ţineà în mână, pentru că era dela mine, un fel de dar din partea mea.

— Câte n'am împuşcat eu de astea la Teckirghiol! îi zisei, cu gândul de a-i arăta că-s dibaciu ţintaş.

— La Teckirghiol? Nu te-am văzut niciodată, îmi obiectă ea.

— Inainte de sosirea ta.

Simţii numaidecât că săvârşisem o imprudenţă, dar era prea târziu.

— Ah, ştiu, cu franţuzoaica... Mi s'a spus şi de asta... îmi zise ea, cu o privire de adâncă mâhnire şi de dispreţ.

Asvârlì pasărea într'un tufiş şi nu mai schimbă cu mine nici un cuvânt până în oraş.

Cele câteva zile pe cari le petrecurăm la Constanţa, se scurseră lin ca nişte adevărate momente de fericire. Chiar a doua zi dela sosirea noastră avurăm şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1901-1932

o întâlnire hazlie. Pe când mergeam pe stradă, ajungând în dreptul catedralei, auzim o voce răguşită strigând după noi:

— Madame Chiru! Madame Chiru!....

Ne întoarserăm surprinşi. Pe Getta o pufni râsul.

Era bătrîna dela Bacău, pe care nu o puteam suferi.

— Te rog, fii gentil, mă imploră Getta, şi nu uita ce ţi-am spus: sunt nevastă-ta.

Apoi făcù prezentările:

— D-na Teoharescu; bărbatu-meu.

— Ce bine îmi pare că v'aţi împăcat, se porni d-na Teoharescu. Tot timpul m'am gândit la d-ta, madame Chiru. Apoi, întorcându-se spre mine: Fii, domnule, şi d-ta mai blând cu soţia d-tale; e atât de drăguţă şi de cuminte. Dar lasă că se întâmplă asemenea daraveri în orice căsnicie, urmă ea. Câte n'am avut eu cu răposatul! In fine, copii, vă las. Fiţi fericiţi şi iubiţi-vă. Şi când veţi veni pe la Bacău, treceţi şi pe la mine. O să fiţi mulţumiţi. Intrebaţi de casa d-nei Teoharescu, e destul. La bună vedere!

Din cele câtevà cuvinte ce schimbasem cu ea, îmi dădui repede seama că Getta avea dreptate, că d-na Teoharescu era o femeie foarte cumsecade. De câte ori patima nu ne pune pe căi greşite!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
nev.stanamilvanara.ro/indri.1901-1932

— Vezi? când îți spuneam, se răzbună Getta... Așa e că ai apreciat-o greșit?

La Constanța, ziua făceam plimbări pe la Mamaia, pe la vii sau pe țărmul mării. Ne plăceau, însă, nopțile înstelate și ne ascundeam cu voluptate în umbrele lor tainice. Aveam banca noastră de predilecție, așezată parcă anume pentru noi într'un punct depărtat al cheiului. Acolo stam ore întregi ascultând murmurul valurilor, fericiți de a fi unul lângă altul și uitând de restul lumei. In aceste momente, Getta își rezema capul de pieptul meu și cădea într'o adâncă reverie. La ce se gândea ea, în fața imensității mării și a cerului, în noaptea plină de mistere? Cine știe? Poate la o lume mai bună, sau la ora fatală a despărțirei noastre care se apropia. Getta avea multă poezie în sufletul ei. Și mă miram de multe ori cum, în indignarea ei, devenea implacabilă, înclinând, ca o femeie de rând, spre ceartă, spre cuvinte nesocotite și chiar împingând lucrurile și mai departe. Alta era Getta nopților poetice și a clipelor de iubire și alta Getta dela oraș, femeia orbită de gelozie, sau cocheta care împrăștie ochiade și caută a ameți capetele.

Uneori, vizitam și casinul. Pe Getta nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

prea o atrăgeà jocul. Astfel, pe când eu jucam, când câştigând şi când, mai ales, pierzând, ea se plimba prin sală sau pe terasă, stând de vorbă cu cunoştinţele ei. Şi dovedise un talent remarcabil de a face cunoştinţe noui. La Constanţa avea o mulţime, atât printre femei cât şi printre bărbaţi. Intr'o zi, pe când pontam la bulă, o surprinsei adâncită în discuţie cu un domn, într'un colţ mai singuratec al sălei. Lăsai jocul şi părăsii sala prefăcându-mă că nici n'o observ. Ea alergă după mine şi, cum umblam repede, nu putù să mă ajungă decât în dreptul moscheei. I se tăiase respiraţia de atâta alergătură.

— De ce fugi? îmi strigă. Ah, nu mai pot!

Imi fu milă de ea şi o luai de braţ încetinindu-mi pasul.

— Mă prind că te-ai supărat, îmi zise ea.

— De ce?

— Fiindcă m'ai văzut vorbind cu un domn. Vream să ţi-l prezint. E un vechiu prieten al familiei noastre.

— Nu mă mir, deci, că erai în tandreţe cu el.

— Eu? In tandreţe? Ce tot spui?

— Şi ce-ţi tot îndruga domnul?

— Imi observa că mă vede veşnic cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeulromanului.ro/mdr/1901-1932

tine și mă întreba dacă nu cumva sunt sub tutelă.

— Și tu ce i-ai răspuns?

— Că-s absolut liberă; ce puteam să-i spui?

— Trebuia să-i și dovedești că ești liberă, stând mai mult de vorbă cu el; n'aș fi avut nimic de zis, se înțelege... Un vechiu prieten al familiei...

Getta simți că iarăși se apropie furtuna. Spre a preîntâmpina prelungirea discuției și cum era peste măsură de sătulă de certuri, se uită dulce la mine și schimbă vorba.

VII.

Peste două zile luarăm trenul pentru București.

Getta era foarte sglobie în ziua aceea. Îi era dor de ai săi și, mai ales, de niște nepoței de cari îmi vorbise în atâtea rânduri și pe cari îi adora. Era veselă că o să-i revadă.

Cum aglomerația era enormă și compartimentele tixite, furăm nevoiți să călătorim tot timpul în coridorul vagonului. Acolo întâlnii mai mulți cunoscuți, între cari și pe prietenul Groteanu, funcționar la o bancă și poet în orele libere, care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

venea dela Teckirghiol, unde se dusese numai pentru o zi, să-şi vadă soţia, adorabila blondină pe care o întâlnisem şi noi pe plajă. Deşi, deci, însurat şi încă cu o femeie atât de drăguţă, Groteanu nu se da înlături când erà vorba de a face noui cuceriri.

La unii oameni, lipsiţi de simţimântul de respect şi de credinţă datorit soţiei, a se deda la infidelităţi este un sport pe care niciodată nu încetează de a-l cultiva.

Astfel, abia îl prezentai Gettei când şi începu să-i facă curte. Getta îl asculta zâmbind şi întreţinea convorbirea cu multă bunăvoie. Tovărăşia amicului Groteanu făcea vădită plăcere Gettei.

De altfel, Groteanu erà băiat tânăr, vesel şi robust. Nu erà chipeş, dar avea frumuseţea sănătăţei.

Se vede, că el se afla tocmai într'un moment de lirism şi de inspiraţii poetice. Improviza versuri şi le declama cu vocea-i puternică pe care nu o putea acoperi nici uruitul trenului. Striga cât îl ţinea gura-i de balenă, vorbe ca : „Buzele mele sunt nebune, sunt pătimaşe!“

Şi Getta părea în extaz. Eu nici nu mai existam. Uitase şi de gelozia mea şi de scenele noastre. Avea aerul de a-şi fi rupt, odată cu plecarea noastră din Constanţa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistarromana.ro/1901 - 1932

lanţurile tiraniei cu cari o încătuşasem. La un moment dat, amândoi îşi scoaseră capetele pe fereastra vagonului, privind mai deaproape sălbătăciunile sburătoare cari umpleau bălţile dimprejur. Şi Groteanu se folosi de această situaţie spre a face Gettei o declaraţie de dragoste.

Cu auzul meu ascuţit de om gelos am prins cuvinte ca: „îmi placi, eşti în genul care îmi place". Groteanu avea dreptate, căci, cum am mai spus, Getta erà în genul nevesti-si care, pentru acelaş motiv, îmi plăcuse şi mie atât de mult. Ne potriveam la gusturi!

Şi, lucru ciudat, contrar temperamentului meu, de astădată nu mai simţiam nicio indignare. Purtarea Gettei nu putea decât să grăbească desnodământul şi alt nimic; căci, de despărţit tot trebuia să ne despărţim. Mai curând sau mai târziu, îmi erà totuna.

Apoi, prin plecarea noastră din Constanţa, traiul împreună încetase de fapt. Erà un angajament expirat. De acum, Getta urma să aibă ore şi zile întregi de libertate. Şi nici nu mi-aş mai fi îngăduit să exercit asupra ei vreun control, care, de altfel, ar fi fost o imposibilitate. Getta, după raţionamentul meu, era liberă chiar depe acum pe toate mişcările ei; era li-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

beră să cocheteteze cu Groteanu sau cu oricare altul.

De altfel, Groteanu nu bănuia nimic despre situația mea față de Getta, pe care i-o prezentasem cu adevăratul ei nume: d-na Achil. Groteanu, îmi ziceam, îmi face un serviciu, dându-mi prilej să scap de Getta. El îmi procură, prin insistențele-i galante, cari par a impresiona puternic pe amanta mea, un motiv serios de ruptură.

Totuși, ajungând în gara de Nord, întrebai, în treacăt, pe Getta, cu ton nepăsător:

— Ce-ți tot spunea amicul Groteanu, Getto?

— Oh, e de o îndrăzneală prietenul d-tale! Mi-a cerut o întâlnire.

— Serios?

— O, da!

— Pentru când? o întreb, iarăși, râzând cu hohot ca în fața unei ciudățenii.

— Vineri, la 5, la Ateneu.

Schimbai îndată vorba spre a face pe Getta să uite de destăinuirea ce-mi făcuse în chip atât de nesocotit și nici nu o mai întrebai de răspunsul ce dăduse înfocatului îndrăgostit, reținând, însă, bine locul, ziua și ceasul întâlnirei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Luarăm masa de seară în restaurantul gării.

— E straniu, îmi zise Getta, simt o mare emoție și n'ai idee cum îmi bate inima.

— De ce, Getto?

— Nu știu; poate pentru că ne despărțim.

— Să ne despărțim? Ce idee!

— Bine, dar nu o să mai fim tot timpul împreună și asta mă costă.

— Lasă Getto, nu-ți mai face inimă rea, o îmbărbătai eu, lasă că mai vorbim noi.

Bucureștii străluceau de lumină și însuflețirea mi se părea mai vie ca altă dată pe străzile pe care nu le văzusem de mai bine de o lună.

Când o lăsai în poarta locuinței sale, Getta plângea.

In cele două zile următoare ne întâlnirăm la T., petrecând câteva ceasuri cu prietenul Grosu și cu Paulina, care era încântată de întoarcerea prietenei sale.

Dar eu mă gândeam la ziua de Vineri. Vream să constat dacă Getta erà așa de ușuratecă spre a se duce la întâlnirea ce-i solicitase Groteanu. Firește că, în momentul când ca îmi comunicase taina, n'avea că-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/din 1901-1932

tuşi de puţin gândul să primească dragostea funcţionarului de bancă; dar de câte ori nu-şi schimbă hotărîrea, într'un interval de câteva zile, o femeie setoasă de sensaţii noui!

In fine, ziua mult aşteptată sosì şi, la orele 5 fără un sfert, mă şi aşezasem pe terasa cafenelei High-Life, într'o poziţie de unde puteam vedea intrările Ateneului atât din calea Victoriei cât şi din strada Franklin.

Cât de mare fu surprinderea mea când, la orele 5 fix, văzui pe Groteanu apărând pe trotoarul din faţa grădinei.

Se plimbă nerăbdător vreo cinci minute, învârtindu-şi bastonul între degete. Apoi, intră în grădină prin strada Franklin. Eu, ca să nu-l pierd, părăsii îndată cafeneaua urmărindu-l tiptil, dela distanţă potrivită, ca un adevărat detectiv. Groteanu explorà toate colţurile grădinei, ieşind din nou în calea Victoriei. Eu preferii să rămân în grădină tupilat în dosul grilajului de fier. Prin tufişul care mă ascundeà aşà de bine, îi puteam supraveghea cele mai mici mişcări.

Se făcuse 5 jumătate şi încă nimeni.

— Brava, Getto, îmi ziceam, îţi bătuşi joc de el!

Şi nu pierdeam din ochi pe Groteanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.stefanpetrescu.ro/muzeu/1901-1937

Acesta, ca să-şi mai omoare timpul, cumpărase un ziar de seară, pe care îl parcurgea în grabă, având grije, totuşi, de a cercetă toate colţurile de stradă când în dreapta, când în stânga.

— O să aştepţi mult, amice! îmi ziceam vesel.

Crezui că Groteanu, plictisit, se va hotărî, în cele din urmă, să-şi caute de treabă.

Deodată, îl văd asvârlind ziarul şi trecând drumul.

Ieşii nebun după el.

Groteanu dispăruse. In berăria de peste drum nu erà; pe calea Victoriei nu-l zăream. Nu cumvà îmi scăpase strecurându-se cu ea prin mulţime? Muream de ciudă. Imi arunc privireà în strada Ştirbei-Vodă şi, în fine, îl zăresc în dreptul localului Administraţiei Domeniilor Coroanei, coborînd strada în tovărăşia unei femei absolut de talia Gettei. Ii cunoscusem de departe şi rochia vărgată ce o purtase la Teckirghiol şi pălăria-i cu bordurile mari. Erà ea, nu încăpea îndoială.

Mă simţii cuprins şi de indignare şi de desgust în acelaş timp, pentru lipsa totală de caracter a acestei femei, care se da celui dintâi om întâlnit în tren în cursul unei scurte călătorii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Iată cui îmi dădusem eu inima!

Mă uitam cum se depărtau, cum Getta se ducea spre peire.

Imi venea să strig după ea, s'o opresc cât mai eră vreme.

Dar dece aș fi făcut-o? Getta eră pe deaîntregul demascată în ochii mei. O vedeam în lumina urîcioasă a celei mai cumplite depravări. Dimpotrivă, mă simțiam dator către Groteanu care, în sfârșit, fără să vreau îmi deschideà ochii orbiți de patimă și îmi da putința de a mă despărți de această femeie decăzută, fără nici o părere de rău, ba chiar cu scârbă.

Eră saivarea mea, distrugerea mrejelor în care mă încătușase acest demon cu chip de femeie. Așteaptă tu, Getto!

Țineam, însă, să-i constat infidelitatea cu dovezi vădite, în așà mod, încât să n'aibă nimic de obiectat; să o fac să înmărmurească de groază și de rușine, și să-i pot aruncà atunci, în față, cu toată tăria dragostei mele rănite, terfelite, cuvântul de „prostituată", chiar de ar fi trebuit să o văd leșinată sau moartă.

Și-mi iuții pașii furișându-mă pe lângă ziduri, ascunzându-mă după stâlpii de felinar, să nu mă simtă. Ei ajunseseră la răscrucea din strada Câmpineanu, unde se opriră un moment. Tocmai se încrucișau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1961-1932

două tramvae. Deodată, Getta se făcù nevăzută. Parcă întrase în pământ. Groteanu rămăsese singur şi continua să-şi învârtească bastonul între degete. Nu mai pricepeam nimic. In sfârşit, după ce mai stătù locului câteva minute, Groteanu se întoarse singur pe unde venise, trecând pe lângă mine fără să mă observe.

Caut într'o parte, caut într'alta, alerg ici, alerg colo. In zadar. Getta nu se vedeà nicăieri.

— Desigur că m'a simţit şi a spălat putina, îmi ziceam. Mi-a scăpat. Ce păcat!

Şi mă dusei deadreptul la T. într'o cumplită turburare sufletească.

— Trebue să pice acum, îmi ziceam, aşezându-mă la o masă; trebue să pice ca să-mi taie verzi şi uscate, să plângă şi să se bocească spre a-şi dovedi nevinovăţia.

Şi, într'adevăr, nu trecuse nici o jumătate de ceas, când o şi văzui venind zâmbitoare la T., îmbrăcată, de astă dată, într'o rochie subţire de mătase neagră.

Se aşeză frumos lângă mine, aşteptând să-i fac un compliment pentru noua-i toaletă.

Observând, însă, turburarea mea, pe care nu o prea puteam stăpâni, mă întrebă îngrijorată:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

— Dar ce ai, Aurel?

— Nimic.

— De ce stai așă încruntat? Ești urât.

— Mă mir cum te-ai schimbat așă repede, îi zic, în fine.

— Eu?

— Dar cine: eu? Adineauri purtai altă rochie și altă pălărie. Zeu, Getto, teatru, nu altcevă!

— Ești nebun?

— Dacă spuu că te-am văzut cu ochii mei!

— Pe mine?

— Da, pe tine, chiar pe tine.

— Unde?

— Unde? Doamne! La Ateneu... Lasă, Getto, nu te mai face, știu tot.

Și zâmbii spre a-o face să creadă că nu eram câtuș de puțin supărat și că ceea ce făcuse nu erà cine știe ce crimă mare.

Ea începù să râdă cu hohot.

— Eu? La Ateneu? Dar viu deadreptul de acasă... Hai de întreabă, dacă nu crezi.

— Nu mai vorbi copilării că nu te prinde, insist eu; erai la Ateneu cu Groteanu.

Getta se făcù galbenă ca ceara și începù să tremure.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cu Groteanu? Asta îmi place! Şi zici că m'ai văzut chiar tu?

— Cu ochii mei, da, cu ochii mei, când aţi coborît împreună strada Ştirbey-Vodă şi când ai dispărut în răspântia din Câmpineanu. Erà în momentul când se încrucişau tramvaele. Adu-ţi aminte.

Getta îşi retrase puţin scaunul şi-şi ridică tonul ca şi când am fi fost singuri.

— Ia ascultă, râcnì ea, să ştii că-ţi trag palme. De astă-dată ai depăşit măsura...

— Nu te mai frământà aşà că e de prisos, îi zic cu dispreţ. Te-am văzut, ce e drept, pe la spate, dar te-am văzut. Ce D-zeu, doar te cunosc destul de bine!

Getta făcea feţe-feţe.

— Să ştii că te bat, repetă ea, din ce în ce mai aprinsă. De mult ţi-am făgăduit şi de astă-dată n'ai să-mi scapi.

Şi mi se părù că se pregătea să facă gestul. Furioasă cum erà, ar fi fost în stare să împingă îndrăzneala şi până acolo.

Ii apucai mâna şi i-o strânsei învineţindu-i-o, spre a-o face să înţeleagă că-s mai tare. Şi-i zisei scrâşnind din dinţi:

— Să nu îndrăzneşti, că te ucid.

Getta, simţindu-se neputincioasă de a-mi trage palme cum îi venise gustul, se pornì să plângă atât de tare, în cât con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.vanu.ro/mdrr/1901-1932

sumatorii de pe la mesele vecine începură să se intereseze de scandalul nostru, iar unii se și distrau pe socoteala noastră.

— Te-ai dus la întâlnire, urmai eu cu amărăciune. „Vineri, la 5, la Ateneu", nu-i așa? Credeai că am uitat? Numai, că ai întârziat cu o jumătate de ceas... Și dacă nu simțiai că te urmăresc, ai fi fost acum în brațele lui...

— Dar n'auzi că vin de acasă? mă întrerupse ea cu disperare.

— Știu; ai avut tocmai timpul să-ți schimbi rochia. De altfel, te așteptam pe cuvântul meu.

— Aurel, vrei să mă omori, văd eu...

— In fine, să scurtăm vorba; înțelegi că nu mai poate exista nici-o legătură între noi. M'auzi? S'a isprăvit.

— Dar, îți jur, nu eram eu. Nici nu mai știu de Groteanu și nici nu l'aș cunoaște de l-aș vedea.

— *A d'autres!*

— Bine, dar nu te gândești? Eram eu atât de nebună să-ți spun ziua, ceasul și chiar locul întâlnirei, dacă aș fi avut câtuș de puțin gândul de a mă duce la această întâlnire?

— Vezi că ai uitat de cele ce-mi spuseși. Știam eu că ai să uiți. Ești atât de ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1901-1932

socotită în cât nici nu ştii să-ţi ascunzi intrigile amoroase.

— Da?

— De bună-seamă; cum admiţi tu ca Groteanu să fi dat două întâlniri la aceeaş oră? Lămureşte-mă dacă poţi...

— De unde vrei să ştiu? Habar n'am. Eu îţi jur, încă odată, că te înşeli. N'ai idee cât mă întristezi cu vorbele tale. Femeia îşi înşală bărbatul, dar amantul nu şi-l înşală, nu ştii? Îţi spun că vin de acasă. Mi-erà dor de tine şi am venit în rochia nouă.... Şi tu, în schimb, frumoasă primire îmi faci, ce-i drept!...

Şi începù din nou să plângă şi să se desvinovăţească cu atâta meşteşug, şi cu accente atât de sincere, în cât, în cele din urmă, începui să mă îndoiesc şi de ochii mei.

Poate m'am înşelat, îmi zisei şi, cu încetul, ne împăcarăm. Rana ce-i produsese în suflet această scenă a sângerat multă vreme. Eu, însă, care aveam motive puternice să mă îndoiesc, m'am hotărît să aflù adevărul din gura lui Groteanu,

Isbutii, în fine, să-l găsesc, peste câteva zile, ca din întâmplare şi adusei vorba despre drumul ce făcusem împreună dela Constanţa la Bucureşti.

— Apropos, îmi zise el, ce mai face d-na Achil?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1902-1932

— Care doamnă Achil? mă prefac eu.

— Persoana din tren.

— Ah! da.

— Parcă erați împreună, nu?

— Nicidecum. Tocmai făcusem și eu cunoștință cu ea. Intr'adevăr, eră drăguță. Dar nu mai știu nimic despre ea. Trebuie să fi plecat pe undeva. Imi spuneă că voiajează des.

— Nostimă femee.

— Seamănă cu nevastă-ta. Mi-a spus că ți-a dat o întâlnire; ați petrecut bine?

— Ți-a spus? Nu m'așteptam.

— Dece mi-ar fi ascuns?

— Intâlnire mi-a dat, dar n'a venit.

— Pe onoare?

— Pe cuvântul meu.

— Ei bine, eu îți spun că a venit.

— Și eu îți spun că nu; dar o să vie ea...

— Dar te-am văzut eu...

— E cu neputință...

— Atunci cum se face că ai dat întâlnire la două femei deodată, la aceeaș oră și în acelaș loc, la Ateneu?

Groteanu începu să rădă.

— Nicio întâlnire, dragul meu; pe aceea cu care mă vei fi văzut am găsit-o întâmplător. Era o artistă dela teatru, foarte nostimă și ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1901-1932

— Dar cum se face că a dispărut la răspântia din Câmpineanu.

— De unde știi?

— Treceam întâmplător prin apropiere.

— A dispărut pentru un moment ca să apară pe dincolo. Mă înțelegi, când omul e însurat trebue să-și ia precauțiunile.

Mă despărții de Groteanu cu mulțumirea în suflet. Dar, mai era un punct nebulos: nu cumva îl dăscălise Getta?

In fine, nici până azi nu-s lămurit dacă femeia care însoțise pe Groteanu în strada Știrbei-Vodă era sau nu Getta, după cum nu-s lămurit, pe deplin, nici asupra celor petrecute la Constanța, în casa doamnei Trandafira.

VIII.

Locul nostru de predilecție, unde ne strângeam aproape în fiecare seară, era la T. Eu eram veșnic întovărășit de Grosu, iar Getta venea regulat cu Paulina. Cu modul acesta, prezența ei era mai puțin bătătoare la ochi. De altfel, Grosu ținea mult la Paulina ai cărei ochi negri îl impresionaseră adânc. Intr'adevăr, Paulina, rămasă văduvă de vreo doi ani, era o brunetă de toată drăgălășia. Ea începuse, cu încetul, să-și găsească con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

solarea în privirile dulci ce-i făceà prietenul Grosu. Acesta, deşi de o corpolenţă revoltătoare la vârsta lui, deşi tânăr cu dublă bărbie şi cu guşă, isbutea să devină simpatic femeilor prin seriozitatea şi înţelepciunea sa de bătrân şi prin caracteru-i sincer şi liniştit. Împăciuitor, discret, bun sfătuitor, toată lumea avea încredere în Grosu ca într'un duhovnic.

Câteodată, cercul nostru sporea şi cu un alt prieten, Crisantem. Nu cred să-l cunoşti. Urâţel ca figură, dar de o fire veselă, Crisantem avea specialitatea de a tachina cucoanele şi a le face să râză, cu glumele lui mai mult sau mai puţin reuşite, cari rar degenerau în grosolănii. Crisantem se da drept un emerit critic al eleganţei femenine. Pentru el, calităţile de căpetenie la o femeie erau inteligenţa şi educaţia. O femeie cu care nu poţi discută nu valorează nimic, ori cât de mari avantage fizice ar avea. O femeie, zicea el, trebue să fie elegantă în toate mişcările ei, să ştie cum să vorbească, cum să ţină furculiţa, şi, mai ales, cum să umble. A umblà frumos, pentru Crisantem, erà o artă. „Să ştii cum să calci, zicea el, asta e totul". El însuşi căutà să-şi pună teoriile în practică, dar nu isbutise să-şi formeze decât un mers

Muzeul Digital al Romanului Românesc
jewish.ro/mdr/1900-1932

afectat de o eleganță foarte îndoelnică.

De altfel, bun băiat bietul Crisantem. Și apoi, nu puteà suferì femeile cu înclinare spre îngrășare. Iată un lucru care nu erà permis în ruptul capului. De femeile cari mâncau crenvürști avea oroare. Erà pe atunci o doamnă, de toată frumusețea, care veneà regulat la T. cu soțul ei, artist, după terminarea spectacolului. Femeia aceasta consuma în fiecare seară o însemnată cantitate de crenvürști cu bere din belșug. Crisantem n'avea ochi să o vadă și chiar suferea din pricina ei. Pentru nimic în lume, Crisantem n'ar fi putut aveà cea mai mică considerație pentru o femeie care se îndopà cu asemeneà alimente și care se îngrășa. Biata femeie erà, în toate serile, obiectul discuțiilor noastre și glumelor lui Crisantem.

Pe Getta, în mod excepțional, binevoià să o aprecieze Crisantem, bine înțeles făcând oarecari rezerve și dându-i multe sfaturi de perfecționare.

Getta făceà haz de vorbele lui Crisantem, dar erà veșnic biruită în discuțiile în cari se avânta cu îndrăzneală. Și, de ciudă, respingeà toate sfaturile lui Crisantem și se răsbunà spunându-i că n'are dreptul să vorbească de eleganță și de estetică un om cu figură de buldog. Recunoșteà,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

însă, că Crisantem avea mâini fine și frumoase. Dar atât și nimic mai mult.

Pe cât de cuminte era Paulina la aceste întruniri, păstrând tot timpul o atitudine cumpătată, pe atât de sburdalnică se arăta Getta, care uitase de toate lecțiile ce i le administrasem la Teckirghiol. Vorbea tot timpul trecând de la un subiect la altul și râzând cu poftă. Bar dacă gusta dintr'un pahar, dar era veșnic beată de amor, de tinerețe și de plăcerea de a trăi. Cu Grosu se purta foarte familiar și-l iubea ca pe un frate pentru caracterul lui blând și cavaleresc. Îi vorbea dulce ca unui copil, îl mângâia pe obraz și uneori îl ciupea de gușă, făcându-l să urle. Dela un timp întinsese familiaritatea și asupra lui Crisantem tutuindu-l uneori și adesea aruncându-i în față urâțenia-i de buldog. Acestea ca răspuns la tachinările cu cari o sâcâia Crisantem.

Intrunirile acestea fură turburate din senin. Intr'o seară, Getta era mai expansivă ca niciodată. Crisantem avu nenorocita inspirație de a-i adresa un compliment pentru nouile ei încălțăminte, cari îi puneau în evidență picioruș-u-i fin. Atâta a fost de ajuns pentru ca Getta, printr'o mișcare nesocotită, să-și exibeze piciorul,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

până peste glesne, privirilor avide ale arbitrului eleganței.

Gestul acesta nu numai că m'a supărat, dar mi s'a părut, cu drept cuvânt, nedemn pentru femeia pe care o iubeam. Pentru moment, mă stăpânii, dar, la plecare, pe când o conduceam acasă, la părinți, unde urma să petreacă noaptea, păstrai o tăcere semnificativă, după vechiul meu obicei.

Getta rupse tăcerea spunându-mi:

— Ne întâlnim mâine seara, Aurel.

— E inutil.

— Ce-ai zis?

— Îți spun că e inutil; prefer să stai acasă, căci, după cum văd, educația ta lasă de dorit.

— Ce ți-e iar, Aurel?

— Nu mi-e nimic. Sunt indignat, însă, de purtarea ta de astă seară. Mai întâi, de unde atâta familiaritate cu Crisantem, pe care abia îl cunoscuși. Și apoi, nu înțeleg ca să-ți arăți pulpele prietenilor mei când stai cu mine la masă. Asta e pur și simplu o necuviință, o nerușinare.

— Nu-i adevărat; nu i-am arătat decât ghetele.

— I-ai arătat...

— Ia seama...

— Te rog, mai domol; am văzut cu ochii; doar eram alături.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

— Vasăzică iar ne certăm?

— Nu ne certăm; dar îți jur că nu voi mai stă cu tine la masă. M'ai făcut de râs... Astea să le faci lui Achil. Poate el le va înghiți. Mie-mi e cu neputință.

Ajunsesem în dreptul casei. Oprii trăsura și, furios cum eram, o lăsai în poartă, buimăcită de agresiunea mea și mă depărtai cu aceeaș trăsură fără să-i zic măcar noapte bună.

Eram atât de indignat de purtarea uşuratică a Gettei, în cât mă hotărîi nici să nu o mai revăd. Și, ca să pot birui greaua încercare, pusei spațiul între mine și ea. Plecai în provincie chiar a doua zi de dimineață, rătăcind timp de cinci zile din oraș în oraș, cu gândul veșnic la ea și trimițându-i de pretutindeni ilustrate anonime, cu scrisul adresei prefăcut.

In ziua a șasea mă întorsei în Capitală cu sufletul plin de dorul Gettei. Venind din spre gară, spre a mă duce acasă, trecui pela T. Erau orele 9 jum. seara. La masa noastră obișnuită ședeau Crisantem, Grosu, Getta și Paulina. Doi cu două, îmi zisei, tocmai bine. Getta stă cu fața spre strada plină de trăsuri și pietoni. Avui impresia că mă zărise trecând în fuga trăsurei și că spunea celor-l'alți de întoarcerea mea. Deși obosit de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1332

drum, nu mă putui hotărî să rămân acasă Mă întorsei în grabă la T.

Câteşi patru mă văzură intrând.

Eu salutai dela distanţă societatea şi, cu riziculde a mă face ridicol, mă aşezai la altă masă. Avusei chiar grijă să stau cu spatele, deşi sufeream îngrozitor. Apoi, manifestaţia aceasta terminată, mă depărtai, lăsându-i acolo, şi simţindu-mă cel mai nenorocit şi mai caraghios om din lume.

A doua zi, întâlnindu-mă Grosu, îmi spuse părinteşte că Getta plânsese mult de purtarea mea, că-i venise chiar rău, şi că, în sfârşit, făceam o crimă torturând în halul acesta o femeie, care avea nenorocirea să mă iubească în mod sincer şi profund.

Rămăsei neînduplecat.

— Să înveţe minte să-şi mai arate picioarele lui Crisantem... Asta, nu! Nu mă împac nici în ruptul capului. Te rog să-i spui că totul s'a sfârşit între noi.

Toate stăruinţele puse de Grosu ca să mă înduplece şi să mă facă să uit de întâmplarea cu exibiţia piciorului, rămaseră fără rezultat.

Getta îmi spusese adesea că e foarte ambiţioasă şi că pentru ambiţie e în stare să jertfească orişice. Plecarea ei pripită

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

din Teckirghiol era rodul acelui simțimânt. Dar cele ce urmară îmi erau de ajuns ca să apreciez puterea de împotrivire a ambiției sale. Imi pusesem, deci, în gând să aștept și să o fac să sufere cât de mult, ca o lecție bine meritată pentru viitor. Iar dacă ambiția ei era, într'adevăr, mai puternică decât dragostea ei pentru mine, asta însemnă că nu mă iubește. In cazul acesta, cu atât mai bine. Tot urmă să ne despărțim mai curând ori mai târziu. Atunci, dece nu îndată?

Inarmat cu acest raționament, eram hotărît să nu fac, în niciun caz, primul pas pentru împăcare. Nu știu dacă aș fi fost în stare să rezist multă vreme și dacă dorul nu m'ar fi doborît și nu m'ar fi aruncat pocăit la genunchii ei. N'am putut să-mi dau seamă de măsura încăpățânării mele, căci, peste două zile, primii dela ea un bilețel, pe care îl desfăcui tremurând de emoție.

„Dragostea mea pentru tine e mai tare ca ambiția mea“.

Astfel începea scrisorica ei și se sfârșia implorându-mi o întâlnire, numai pentru câteva minute, spre a ne lua rămas bun. Intâlnirea urma să aibă loc în grădina Cișmigiu, la opt seara, lângă debarcader.

E inutil să spun cu câtă nerăbdare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1902-1932

aşteptam ceasul în care trebuia să revăd pe Getta. Nu simţiam nici-o satisfacţie sufletească pentru faptul că o biruisem. Dimpotrivă, eram eu însumi umilit în faţa Gettei, care-mi dovedise că are un suflet mare, îngăduitor, nepregetând să-şi sacrifice ambiţia pe altarul iubirei sale.

Ah! cât o iubeam.

Primele noastre explicaţii avură loc pe o bancă retrasă unde nimeni nu ne putea vedea. Getta a plâns mult, deşi recunoscusem, din primul moment, că ochii mei se putuseră înşelă şi că, deci, ea nu-şi arătase lui Crisantem decât încălţămintea.

Prânzirăm împreună, ne plimbarăm cu barca pe lac şi petrecurăm o noapte de fericire, încătuşaţi mai mult ca oricând de amorul nostru pătimaş. Ne simţiam atraşi unul spre altul cu atâta putere în cât perspectiva despărţirei începù să ne îngrozească pe amândoi.

— Să ştii, îmi zise ea, că n'am să pot trăi fără tine; pune semn la ce-ţi spun.

Chiar în noaptea aceea ne hotărîrăm să ne luăm o locuinţă, care să fie cuibul nostru al amândurora.

Ea însăşi descoperì o locuinţă cât se poate de bună. O cameră spaţioasă, elegant mobilată, cu pian şi, pe deasupra,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

situată într'o poziție dosnică, unde n'ar fi putut să ne bănuiască nimeni.

Gazdei, o germană, m'a prezentat ca pe bărbatul ei, spunându-i, în acelaș timp, că-s voiajor comercial. Aceasta ca să justifice eventualele mele absențe.

Ori de câte ori petreceam noaptea împreună, în noua noastră locuință, părinților le spuneă că doarme la Paulina.

Intrunirile noastre dela T. încetaseră de când cu incidentul cu Crisantem. Insuși Crisantem dispăruse, găsind, probabil, un alt debușeu pentru plasarea teoriilor sale, căci pentru noi nu mai aveà nimic nou de spus. Dela un timp, și începuse să se repete, ceea ce însemnà că ajunsese la fundul sacului seu cu glume. Opt zile durase supărarea noastră; opt zile de sbucium și de dor. Erà, într'adevăr, un timp pierdut în chip nereparabil. Câte sărutări, câte calde îmbrățișări nu pierdusem noi!

Seara, de obiceiu, prânzeam în oraș cu Grosu și Paulina, după care alergam la locuința noastră. Getta își adusese cărți de citit și note de muzică. Cântà la pian, foarte mediocru, ceea ce nu mă oprea ca s'o admir. Evità, însă, să se acompanieze din gură, probabil, amintindu-și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
evistarons.ramaro.md/1902-1932

de discuția noastră muzicală dela Teckirghiol.

Câteodată, luà masa la părinți, după care se duceà să mă aștepte la cuibul nostru. In serile acestea, mă rugà să nu zăbovesc prin oraș și să fiu acasă cel mai târziu la 9.

Din nefericire, nu puteam fi exact totdeauna. Odată, sosind la 10, o găsii supărată de atâta așteptare. O putui lesne convinge invocând motivele puternice cari pricinuiseră întârzierea mea.

Altă dată, însă, reținut de prieteni, nu mă putuì duce acasă decât prea târziu.

Erau 12 trecute când bătuì la ușă.

Getta ședeà pe un fotoliu și aveà sprâncenele încruntate.

Prevedeam o furtună violentă.

Nici n'apucai să-mi scot pălăria și să-i zic bună seara când mă și luà în primire..

— Nici nu eram să-ți deschid, începù ea.

— Dece, Getto?

— Acum îmi vii? Acum sunt 9, domnule?

— Haide, nu fii copilă, drăguță, caut s'o îmblânzesc.

Erà, însă, în așa hal de nervi, încât izbucnì cu și mai multă violență:

— Drept cine mă iei, d-ta, domnule?

— Dar, dragă Getto, uite...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu vreau să știu...

— Vream să-ți explic...

— E de prisos. Cine știe cu cine a petrecut domnul și acum binevoește să se gândească și la mine. Mă prind că ai fost cu d-na Dupont.... Mai bine nu veneai de fel.

— Pentru D-zeu, Getto, te superi de geaba, gândește-te...

— Și nici măcar nu m'ai sărutat.... Asta e dragostea d-tale?

— După primirea ce-mi făcuși, asta mai lipsea, să te și sărut...

Getta se sculă de pe fotoliu, își lepădă capotul și se sui în pat. Privea neclintit în tavan și parcă medita asupra unei probleme grave.

Plictisit și enervat la rândul meu, o întrebai:

— Mă lași să mă culc, ori nu? Sunt prăpădit de oboseală.

— Fă cum vrei.

— Atunci plec.

— Chiar ai face bine; uite ușa, n'ai decât să pleci.

— Va să zică mă dai afară?

— Da, te dau afară.

Văzând-o atât de dârză și de teamă ca să nu ajungem la cuțite, îmi luai binișor pardesiul și mă îndreptai spre ușă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

— La revedere, Getto, îi zisei, trecând pe lângă ea.

Abia, însă, pusesem mâna pe clanță, când Getta se repezi cu agilitatea unei pantere și, cât ai clipi din ochi, mă dete într'o parte, întoarse de două ori cheia, pe care o luă și se duse să se culce.

— N'ai să pleci, îmi strigă ea.

— Lasă-mă...

Încerc să-i iau cheia pe care o ținea strâns în mână.

— N'ai să pleci. M'auzi? Dacă pleci, ună arunc pe fereastră.

— Dar ești nebună. Nu mi-ai spus să plec? Și acum, dece nu mă lași?

— Pentrucă n'am poftă să viu iar după tine. Știi prea bine că aș veni după tine, și de aceea mă torturezi... Ah, ce nefericită sunt.

Și se porni pe un plâns nervos.

Fui nevoit să rămâi. De altfel, încetul cu încetul se calmă, își recunoscu purtarea-i violentă față de mine, scuzându-se că întârzierea mea îi luase toate mințile.

Se făcea ziuă și încă nu putusem să închidem ochii. Orele se scurgeau pe nesimțite, iar noi vorbeam în șoaptă, deși n'avea cine să ne asculte.

Aveam atâtea să ne spunem!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Vorbirăm de toate, numai de apropiata noastră despărțire nu.

Și ziua aceea fatală se apropia în galop.

IX.

Ziua ei de naștere o serbarăm la *Suzana*, unde îi oferii o masă jubilară. Invitații noștri erau Paulina și Grosu. Masa erà pusă într'un boschet. Tuspatru eram ca și pierduți în umbra frunzișului des. Getta îmi ceruse să-i fac un dar, pe care să-l păstreze cu sfințenie ca o amintire a legăturei noastre intrată în agonie. Îi dăruii o brățară cu ceas. Getta rămase încântată. Totuși, nu-mi scăpă privirea plină de melancolie cu care se uità la darul meu. Vai, giuvaierul àsta, în care bătea o inimă și care nu marcase clipele noastre de fericire, erà să ne indice ceasul despărțirei! Fiecare din bătăile acelei inimi ne apropia de cea mai crudă nenorocire. Masa noastră n'a fost atât de veselă cât am fi crezut. Nici Getta nici eu, cu toate silințele noastre, nu ne simțiam atrași în brațele veseliei, munciți amândoi de aceleași gânduri mohorâte cari ne răpeau buna dispoziție. Prăpastia se deschidea între noi.

Și, într'adevăr, chiar a doua zi, Getta

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

primi o telegramă prin care Achil, bărbatul ei, își anunța sosirea.

Ea îmi întinse tremurând mesajerul acesta al nenorocirei și începù să plângă.

— Vine, îmi zise ea, iată-l că vine, e lucru sigur. Ce mă fac eu acum? Eu nu voi puteà trăi fără tine, o simt, na...

— Nu fii copilă, dragă Getto, îi zic, turburat la rândul meu. Ce vrei să facem? Ne vom deprinde cu încetul cu noua noastră situație, ori cât de grea ar fi ea. Și apoi, știai prea bine că va trebui să ne despărțim. Doar suntem amândoi deprinși cu gândul acesta din prima zi.

— Vai, nu-mi dam seamă atunci de ceea ce trebuia să se întâmple. De unde să fi știut? Dar acum, te iubesc ca o nebună, ce vrei...

— Vom suferi amândoi, Getto...

— Tu te vei consola ușor, te știu eu, îmi răspunse ea neîncrezătoare; dar eu, dar eu ce mă fac, când știu cât te iubesc?

Și-și frângeà mâinile cu desnădejde.

In mișcările și în cuvintele ei se vedeà sinceritatea cea mai curată. De altfel, dece s'ar fi prefăcut?

Durerea ei mă mișcà mult, fiindcă suferința ei erà și a mea. O luai în brațe și o strânsei cu putere la pieptul meu.

— Getto, îi zisei, știi ce?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

— Spune, mă rugă ea cu nerăbdare și ca trezită din leșin.

— Nu văd decât un singur mijloc ca să fim veșnic împreună: lasă-l.

— Ah!

— Desparte-te de el și rămâi cu mine, dacă mă iubești.

— Vai, asta nu se poate, îmi zise Getta, cu un glas stins.

— Dece? spune-mi, insistai eu.

— Fiindcă Achil ar muri și eu nu vreau să-l am pe conștiință; sau ne-ar ucide pe amândoi, căci nu știi ce simțiminte zac de multe ori în astfel de temperamente. Apoi, mai e familia, scandalul, gândește-te, Aurel.

— Atunci n'avem ce face Getto; trebue să suferim.

— Vom continua să ne întâlnim din când în când, ca și mai înainte.

— Asta nu, Getto, îi strig; asta nu...

— Dece nu? mă întrebă ea uimită.

— Fiindcă aș muri de gelozie.

— Gelos de bărbatul-meu?

— De el ca și de oricare altul.

— Dar noi ne-am iubit, fiind dânsul aici cu mine...

— Nu te iubiam atunci, Getto. Acum, însă, vezi tu? lucrurile s'au schimbat. Acum te iubesc și, deci, am tot dreptul să pre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1801-1932

tind ca să fii a mea și numai a mea. Nu te pot împărți cu nimeni și nici cu acela care se zice bărbatul-tău. Aș vrea, mai de grabă, să te socotesc plecată, dispărută, moartă pentru mine, decât să te știu în brațele altuia. Gândul acesta m'ar înebuni. Aș muri de rușine și pentru tine și pentru mine. Mai bine să nu ne mai vedem. Timpul ne va vindeca pe amândoi și din dragostea noastră, plină de atâtea clipe de fericire, ne va rămâne amândurora o dulce amintire. Amintirea aceasta va fi cea mai scumpă comoară pentru noi și o vom păstra cu sfințenie. În ce mă privește, nu te voi uita niciodată, Getto, ți-o jur!

— Ești tare mișcat, Aurel; nici n'aș fi crezut! îmi zise ea uimită de patetismul meu neobișnuit.

— Plânge sufletul în mine, Getto,' urmai eu, copleșit din ce în ce. Să nu mă judeci după purtările mele. Uite, îți spun sincer, nici eu n'aș fi crezut. Dintr'o glumă, dintr'o simplă întâmplare ne-am făurit amândoi multe zile de suferințe pentru viitor. Și, sunt sigur, va trece multă vreme până ce suferințele noastre se vor mai îndulci spre a se preface în amintirile despre cari îți vorbeam.

— Știi ce? încheiă Getta, spre a pune

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

capăt emoțiilor prin cari treceam, lasă că orânduim noi cum e mai bine. Deocamdată, ne mai rămân trei zile. Să profităm de ele. Să nu ne despărțim nicio clipă. Vrei, Aurel?

— Vreau, Getto.

Și așa a și fost.

Au fost singurele zile pe cari le-am petrecut fără a le turbura cu certurile noastre copilărești.

Și ni se părea chiar straniu că putusem noi, cari ne iubeam atât, să ne facem unul altuia atâtea scene și să ne pricinuim atâtea necazuri și amărăciuni.

Și, cu cât se apropia ceasul despărțirei, cu atât ne apropiam și noi unul de altul, ca în fața unei primejdii, unui naufragiu.

N'aveam unul pentru altul decât atenții delicate și cuvinte de iubire. Nici nu ne simțiam curajul de a mai vorbi despre apropiata noastră despărțire, știind că ne-ar fi podidit lacrimile. De altfel, la amândoi ne tremurau lacrimi în voce și în priviri. Ne socoteam ca doi osîndiți pe cari îi așteaptă o groaznică urgie. Evitam, deci, de a ne amărî orele scurte ce ne mai rămâneau de trăit împreună în lumea fericirilor în care încă ne găseam.

In cea din urmă seară ce ne mai rămăsese, amândoi eram de o tristețe de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

moarte. Luarăm masa vorbind de lucruri indiferente. Amândoi ne prefăceam înarmați cu un deosebit curaj față de groaznica lovitură ce urma să primim a doua zi. După masă, făcurăm o lungă plimbare până dincolo de șosea. Tăcerea nopții nu era turburată decât de un greere care țârâia, monoton, într'un tufiș. Cerul era acoperit.

— Nu mai sunt stele, îmi zise Getta, cu voce stinsă...

— Sunt nori astă seară, îi răspund eu, ca să zic ceva.

Imi dădui, însă, repede seama de adînca melancolie ce izvora din cuvintele Gettei. Stelele ca și luna și soarele nu-s pe cer, ci în sufletele noastre, cari, odată isbite de restriște, rămân în beznă, oricare ar fi strălucirea soarelui și sclipirile astrelor de pe întinsul cerului. Ce i-ar fi păsat, altădată, Gettei, daca cerul erà sau nu înstelat? Acum, însă, ea simția lipsa lor, căci stelele se stinseseră chiar din sufletul ei îndurerat. Și de aceea se tânguia ea că nu-s stele!...

Mă gândiam iarăși cu groază la prăpastia în care ne aruncasem amândoi ca niște nesocotiți. Ce ne păstra oare viitorul?

Getta nici nu mai vorbea. Își rezemase capul de pieptul meu și părea că doarme,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraza.vania.ro/mdr/1901-1932

legănată de mișcările domoale ale trăsurei ce înainta la pas. Mă simții adânc turburat și mă cuprinse o nespusă milă și de ea și de mine. Și mă gândeam pentru prima oară dacă n'ar fi mai bine să sfârșim amândoi cu viața într'o asemenea clipă și să pășim pragul unei alte lumi cu sufletele curățite de flacările celui mai mistuitor amor...

Simțiam. iarăși, în momentul acela puterea de neînvins care uneori împinge pe îndrăgostiți la o moarte voită... Ce voluptate de a muri împreună, de a ne afunda în teribilul neant, îmbrățișați pentru vecie și uniți într'o divină sărutare... Cine știe ce o fi dincolo de viață!... Poate nu ne închidem ochii decât spre a ne trezi, după un somn scurt, într'o altă lume... Ce fericire de a trece printr'o nouă viață cu această Getță adorabilă, care acum dormită lângă mine, cuprinsă de gânduri triste și plângându-și dragostea înfrântă de orânduirea vieții pe pământ!

Asemenea gânduri bolnăvicioase, nebune, mă chinuiră tot drumul.

Toată noaptea, Getta nu scoase niciun cuvânt. Totuși, nu dormea. Sta cu ochii închiși și mă ținea îmbrățișat. La lumina slabă a lămpei ce ardea pe măsuță, pri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

veam cu duioşie cum, din când în când, îi picurau lacrimi din ochii, prelingndu-se pe obrajii ei aprinşi.

Fără să-i turbur gândurile şi fără să stric tăcerea, mă mulţumeam mângâind-o pe frunte şi acoperindu-o de sărutări discrete.

Se făcuse ziuă deabineleà când observai că, în sfârşit, o furase somnul.

Binişor şi ţinându-mi răsuflareà, mă desprinsei din îmbrăţişareà ei, mă sculai şi începui să mă pregătesc de plecare, umblând prin cameră cu paşi de hoţ şi ferindu-mă de a face cel mai mic sgomot.

Terminându-mi toaleta, mă apropiai încetişor de pat.

Getta dormeà înainte.

Îi luai mâna şi o acoperii cu sărutările şi lacrimile mele. Apoi, cu aviditatea unui avar care vrea să salveze cât de mult din comoara-i osândită peirei, o sărutai cu nesaţ de zeci de ori pe buze şi pe ochi.

Un zâmbet flutura pe faţa ei. Poate visà la zilele noastre frumoase...

O privii încăodată lung şi, trimiţându-i o ultimă sărutare prin crăpătura uşei, mă aruncai pe scări ca un nebun şi ieşii în stradă, tremurând de răcoarea dimineţei.

Oare făcusem bine lăsând-o singură într'un astfel de moment? Nu ştiu. Dar,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mi se părù că, numai procedând astfel, cruțam amândurora o emoție groaznică care cine știe la ce hotărîri extreme ne-ar fi împins.

Ce o fi făcut Getta trezindu-se, nici aceasta nu o știu. Invoirea noastră fusese de mai înainte ca să-și ia puținele lucruri ce le aveà și să se întoarcă acasă, la părinți, părăsind cea din urmă ceea ce numeà ea cuibul nostru.

Patru zile n'am văzut-o pe Getta. Aflai însă, că Achil sosise și că-și reluaseră drumul obișnuit al vieței lor de căsnicie.

Eu mă plimbam rătăcitor, căutând să mă distrez, și să-mi refac legăturile pe cari le neglijasem în tot timpul petrecut alături de Getta.

Mă simțeam abătut, dar, în acelaș timp, aveam o vagă sensație de renaștere la libertate. Mai presus de toate, mă hotărîi să evit pe viitor asemenea alunecări cari n'au alt rost decât să-ți turbure viața.

A cincea zi, văzui pe Getta pe calea Victoriei, în tovărășia bărbatului ei. Inima-mi palpita să se rupă.

Printr'o ciudată potriveală, erau tocmai în punctul unde o întâlnisem pe Getta în ajunul plecărei mele la Teckirghiol. Achil, o figură comună, puteà să aibă 40 sau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafemeii.ro/mdrr 1901-1932

45 ani. Arăta, însă, foarte bine, deși Getta îmi spusese în atâtea rânduri că e bolnăvicios. Se vede că-i priise călătoria și aerul țărei sale natale. Mergeau alături vorbind. Avusei timpul de a traversa strada, astfel în cât, mă pierdui în mulțime, iar Getta trecu fără să mă observe. Nu putui descoperi nici-o schimbare în înfățișareà ei, afară de o ușoară paloare. Mă uitai lung după ei, rămânând locului aiurit. Nu puteam să precizez dacă-s victimă sau vinovat; dacă eu nedreptățisem pe numitul Achil sau dacă el îmi smulsese bunul meu.

Apoi, mă depărtai resemnat în fața situației limpezite. Ceea ce trebuià să se întâmple se întâmplase; nimic mai mult sau mai puțin.

A doua zi, însă, primeam un bilețel dela Getta care îmi dădea întâlnire pe cheiul Dâmboviței spre a-mi comunica ceva important.

Mă dusei, deși bănuiam ceea ce avea să-mi spună. Lucrul important de care îmi scrià în bilețelul ei, nu putea fi decât un pretext. Făcurăm o lungă plimbare pe cheiul singuratic.

E straniu că Getta mi se părea acum altă femeie, aproape o străină. Un altul ridicase ochii asupra ei. Asta erà cert.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

Gândul acesta întunecă cu desăvârșire dragostea mea pentru ea. Fi-va o întunecare definitivă sau trecătoare? Nu puteam ști.

Adevărul e că, în dispozițiile sufletești în cari mă aflam în acel moment, pentru nimic în lume nu aș fi depus un sărut pe buzele ei pătate și n'aș fi strâns în brațe corpul ei pângărit.

Getta îmi mărturisi că n'avea nimic deosebit să-mi spună, dar că, fiindu-i dor de mine, căutase să mă vadă. Dorea chiar să reluăm întâlnirile noastre de odinioară.

Refuzai categoric.

— Trebuie să mă uiți, Getto, totul s'a sfârșit între noi. Fii credincioasă soțului tău.

— Ah, morală, îmi răspunse ea, râzând cu amărăciune.

— Morală, firește. Ceea ce vrei tu să faci se numește un adulter...

— Tocmai tu îmi spui asta?

— Dar cine vrei să-ți spună? Nu-s eu prietenul tău cel mai sincer?

— Atunci nu mă mai iubești?

— Pe Getta o iubesc, dar pe d-na Achil nu o pot iubi.

— Atunci?

— Totul s'a sfârșit, cum vezi. N'ai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

voit să fii a mea; fii a lui. Doar nu vei fi vrând să fii femeie cu doi bărbați.

— Ah, ești crud, Aurel...

— Dimpotrivă, sunt un bun și desinteresat sfătuitor. Fii a lui și rămâne-i credincioasă.

— Dar e cu neputință.... Omul acela îmi e nesuferit... Ceea ce mă susține și-mi dă curaj e gândul că mă iubești.

— Lasă că o să-ți treacă.

Getta mă ținea strâns de braț să nu mă piardă. Mă privi apoi cu implorare și-mi zise:

— Încă o vorbă, Aurel.

— Spune.

— Dacă l'aș lăsà....

— Oh, e prea târziu.

— Atunci, nu mai e nici o speranță? Totul s'a sfârșit?

— O, da.

— Aurel, ia seama!

— E inutil să mai vorbim de asta.

Tocmai trecea o trăsură. Mă suii în ea, luându-mi grăbit rămas bun dela Getta, care rămăsese ca împietrită pe marginea drumului.

Mai trecură câteva zile. Eu mă felicitam pentru tăria caracterului meu și pentru felul deschis cum mă purtasem cu Getta, înlesnindu-i, astfel, posibilitatea de a mă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

uită. Chiar şi începusem să mă deprind cu noua-mi viaţă. Trăiam într'o dulce şi binefăcătoare seninătate sufletească. In sfârşit, îmi regăsisem liniştea după atâtea zile de sbucium şi furtună şi vedeam că nu-mi va fi aşa de greu ca să o uit cu totul pe Getta.

Dar, iată că, abia intrat în această fericită fază, întâlnesc pe prietenul Grossu.

— Acum mă despărţii de Getta, îmi zise el.

— Ce mai spune?

— Nimic. E tristă şi nu spune ce are. Ii pare rău că şi-a pierdut libertatea în urma sosirei bărbatului ei.

— De mine nu ţi-a spus nimic?

— Nimic.

— Altfel cum e?

— Parcă s'a făcut şi mai frumoasă. Acum are un aer mai serios care o prinde de minune.

Nu mai ştiu în virtutea cărei legi psihologice, ultimele cuvinte ale lui Grossu îmi răscoliră sufletul în mod straniu. Vântul patimei începu iarăşi să bată viforos în mine, măturând cenuşa ce începuse să acopere flacările dragostei mele. Mă cuprinse un dor nemărginit, nebun, de Getta. Trebuia, neapărat, să o revăd. Dar unde? Cum? Şi apoi, ar mai vrea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafons.vemia.ro/mdr1901-1932

oare, Getta, să mă revadă după scena finală și brutală depe cheiul gârlei?

Dar cu mine cum rămânea? Va să zică eram un om lipsit de voință, de demnitate, gata să devin o jucărie în mâinile unei femei care isbutise să mă vrăjească în acest hal? Ah, sgripțoroaica!

Și trecui printr'o serie de chinuri pe cari nici nu mi le închipuisem până atunci.

O căutam pretutindeni și n'aveam decât o teamă: să nu o găsesc. Nu voiam nici să-i scriu, nici să mă adresez Paulinei. Adevărul e că nu știam ceea ce vream. Speram că întâmplarea mi-o va scoate în cale pe niște drumuri prin cari niciodată nu i-ar fi dat prin gând Gettei să treacă. Colindam localurile publice, intram și ieșiam prin restaurante, doar-doar, voi găsi-o, ca să o văd de departe, fără să fiu observat, numai o clipă. La teatre, la cinematografe cercetam minuțios toate lojile, toate stalurile. Toată lumea era acolo, numai ea lipsea...

In sfârșit, întâmplarea voi ca într'o noapte să o am pe Paulina ca vecină de fotoliu la teatru. Nici n'aș putea să exprim prin cuvinte bucuria ce simții de a vedea lângă mine pe prietena Gettei. Tot timpul n'am vorbit decât de Getta. Săr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvaniaro/md/1901-1932

mana Paulina, cu câtă căldură n'a apărat ea pe Getta făcându-mă să înțeleg sbuciumul prin care trecea biata femeie din ziua despărțirei noastre. Getta nu se gândea decât la mine, nu vorbea decât de mine, nu mă iubia decât pe mine; Getta preferă să moară decât să se lipsească de mine. Asta erà mai presus de puterile ei.

E inutil, nu-i așà? ca să repet cele ce ți-am spus la începutul povestirii mele cu privire la suferințele ce le îndura Getta și pe cari le împărtășise prietenei sale.

Cuvintele Paulinei, în loc să mă întristeze, mă ușurară. Aș fi fost disperat știind-o fericită pe Getta. Vasăzică și ea suferea ca și mine și poate suferea și mai mult!

Dece nu m'am grăbit să o rog pe Paulina să-i spună îndată că o iubeam mai mult ca niciodată, că eram nebun după ea și că, în sfârșit, biruit, eram gata să-i cer iertare, s'o strâng cu putere la pieptul meu ca altădată, sau să-i fiu sclav căzându-i în genuchi?

Aș fi preîntâmpinat nenorocirea ce s'a întâmplat!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromanului.ro/mdrr1901-1932

X.

Când mi s'a comunicat vestea sinuciderei, am crezut că înebunesc. Fusese deci serioasă amenințarea ei! Vasăzică dragostea ei pentru mine fusese atât de puternică încât o împinsese la un asemenea act! Ah, nenorocita! Ah, nemernicul de mine care o ucisesem cu scrupulele mele idioate și sălbatice!

Mă aruncai ca un nebun în primul automobil, colindând toate spitalele, căci Grosu, care îmi comunicase la telefon îngrozitoarea veste, nu putuse să-mi dea nici-o indicație asupra spitalului unde fusese transportată Getta. Infine, isbutii să dau de urma ei, dar eră prea târziu. Getta, după primele îngrijiri primite, fusese dusă acasă de către membrii familiei. Totuși, putui află dela internul de serviciu că viața ei eră în primejdie.

Ploua mărunt și eră o umezeală pătrunzătoare. Alergai într'un suflet la Paulina. Lipsea.

Atunci mă hotărîi să merg, după știri, chiar la locuința ei. Eră pela orele 9 seara. Pe stradă, în fața casei, nimeni dela care să mă informez. O umbră apărea din când în când pe storul dela o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://static.muzeulromanului.ro/mdrr1901-1932

fereastră a camerei unde trebuia să zacă Getta. Ieșit din minți, sunai, fără să țin seamă de urmările faptei mele îndrăznețe. Getta voia să moară și eu nu eram lângă ea, să alung moartea, s'o scap. Asta era ceva absurd, o crimă!

Umbrele se perindau mereu pe perdele. Mie-mi vâjâiau urechile și mi se părea că aud niște gemete, cari îmi sfâșiau dureros tot ce era suflet și simțire în mine.

— Sosesc prea târziu, o fi murit, îmi ziceam.

Sunai încă odată cu desnădejde.

O servitoare bătrână veni, însfârșit, să-mi deschiză.

— Sunteți doctorul? mă întrebă ea.

— Da, sunt doctorul, îi răspunsei, urcând în grabă scările urmat de servitoare.

— Intrați, domnule doctor, mă pofti servitoarea, care mă ajunsese gâfâind, în vestibul. Și-mi deschise o ușă.

Eram în camera Gettei.

Albă ca zăpada, ea zăcea întinsă pe patu-i de suferințe. Părea că doarme. Dar poate că era moartă.

In încăpere mai erau mama Gettei și un frate al ei mai mic. Alături de ei sta Achil. Toți păstrau cea mai adâncă tăcere. Eu îi vedeam pe toți ca și pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluiv.romanulmdr.1901-1932

Getta ca printr'o ceață deasă. Totul mi se părea mai mult un vis urâcios decât o realitate.

Buimăcit de emoție, mă uitam nedumerit când la cei din cameră, când spre corpul neînsuflețit al Gettei, căutând o speranță, o lumină, o lămurire cât de mică.

Deodată Getta își deschise ochii și un suspin ușor sbură depe buzele-i palide.

In clipa aceea eram într'adevăr nebun de fericire. Getta trăia!

Mă repezii ca un exaltat lângă patul ei și-i acoperii mânușița cu sărutările mele, plângând ca un copil ca și când am fi fost singuri numai noi amândoi.

Getta mă privi lung și mă recunoscu. Dar cât de stinși erau ochii ei atât de frumoși și de înflăcărați altădată!

— Suferi mult, Getto? o întrebai cu duioșie.

Nu putu să-mi răspundă.

Imi făcù însă un semn abia perceptibil din ochi, că suferă mult și simții o ușoară strângere de mână, ușoară de tot, cât îngăduiau puterile unei muribunde.

— Ce ai făcut, Getto? o întrebai din nou. Se poate o astfel de nebunie? Dece ai făcut-o? Spune-mi.

Ea mă priveà încremenită, cu ochii ei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ramuri/1901-1932

stinși în cari erà întipărità o nespusă expresie de părere de rău.

— Nu vreau să mori, m'auzi, Getto? îi strigăi din nou, apropiindu-mi fața de obrazul ei. Nu vreau să mori...

De bună seamă, depășisem orice margine. Indrăzneala mea sfârșise prin a desmetici pe cei din casă, înmărmuriți în primul moment de neașteptata mea irupție.

O mână se lăsă pe umărul meu.

Era Achil.

— Mă rog, domnule, îmi zise el, nu te cunosc. Ce cauți în casa mea?

Eu, copleșit cu totul de gândul că Getta murea, nici nu-i răspunsei, urmând să-i vorbesc ei, conjurând-o să nu moară.

— Domnule, repetă Achil, pe un ton amenințător, sguduindu-mă de umăr, soția mea n'are voie să vorbească, medicul i-a prescris cea mai completă liniște. De altfel, nici nu poate vorbi, după cum vezi prea bine.

Eu, ieșit din fire cum eram, îi răspundeam, într'una:

— O să vorbească, o să vorbească...

— Domnule, îmi strigă a treia oară Achil, pierzându-și calmul și noțiunea locului unde ne aflam, dacă nu ești ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
evstatrare.wanlaro/mori1901-1932

bun, înțelege de vorbă sau vino să te explici în odaia de alături.

Il urmai mai mult împins din spate.

Ajunși în camera vecină, Achil își ridică vocea.

— Domnule, îmi zise el, nu înțeleg nimic din interesul ce-l arăți soartei soției mele; te rog să mă deslușești îndată.

— Eu?

— D-ta.

— Dar cine ești d-ta care-mi ceri socoteală? îl întreb.

— Sunt soțul ei.

— Ei bine, eu sunt iubitul ei, viața ei; sunt, deci, ceva mai mult ca d-ta, care n'ai fost decât soțul tiran, disprețuit, nesuferit.

Achil rămăsese încremenit de isbucnirea mea de o îndrăzneală fără pereche. Mă privea ca pe un nebun...

Eu urmai :

— Da, domnule, eu sunt a-man-tul. Pe mine și pe Getta nu ne leagă legea, ci ne unește iubirea, iubirea mare, adevărată, pe care d-ta n'ai putut să i-o dai.

— Ce Getta? care Getta? domnule, mă întrerupse.

— Soția d-tale, domnule, sau, mai bine, fosta d-tale soție.

— Domnule, d-ta nu-mi pari în toate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

minţile. Trebue să ai ferbinţeală, sau că ai scăpat din vreun ospiciu.

— Cum ai spus, domnule?

— Getta pe care o cauţi d-ta nu e aci, caut-o aiurea. Nevastă-mea nu a putut fi amanta nimănui şi cu atât mai puţin a unui nebun. Şi nici nu o chiamă Getta pe nevastă-mea. Vezi prea bine că ai greşit adresa. Deci, pleacă, domnule, lasă-ne cu durerile noastre.

— Zici că nu o chiamă Getta?

— De sigur că nu; pe nevastă-mea o cheamă Gherghina.

— Numele nu importă, domnule; e posibil ca în familie să o cheme astfel. Femeia care zace colo e Getta, amanta mea.

— Şi eu spun că aiurezi, domnule.

— Zi nu crezi?

— Fireşte că nu. Nevastă-mea nu e Getta, cum îţi spusei. Eşti bolnav, domnule, de sigur...

Atunci scosei din buzunar o fotografie a Gettei şi i-o vârîi în ochi, zicându-i :

— Priveşte, domnule, şi încredinţează-te.

Achil luă fotografia, se apropiă de lampă şi privi cu băgare de seamă. Nu încăpea nicio îndoială : era fotografia Gettei.

— E adevărat, zise el, oareşicum turburat, dar asta încă nu dovedeşte nimic.

— Atunci întoarce-o pe dos şi vezi de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

dicaţia. Ce spune? „A ta până la moarte". E slova ei. Vezi bine, deci, că nu m'am înşelat, că e ea. Gherghina sau Getta e totuna.

Achil tremura.

— Şi apoi, îi zic, mai poftim şi altă dovadă.

Şi îi întinsei o altă fotografie în care eram amândoi, eu şi cu Getta, mână în mână. Erà o amintire dela Teckirghiol.

De astă dată, bietul om îşi pierdù cu totul cumpătul.

— Ah, prea bine, acum văd că m'a înşelat cu d-ta, isbucnì el... Noroc că şi-a dat singură pedeapsa, infama, căci altfel...

— Nu-ţi dau voie s'o insulţi, îl întrerupsei. Nu-ţi dau voie. M'auzi? Nu-ţi permit d-tale, călău impus de lege, care eşti pricina nenorocirilor ei.

— Cum îndrăzneşti, domnule, după ce mă necinsteşti să mă şi insulţi în casa mea? isbucnì din nou bărbatul; să pleci îndată.

— Voi plecà cu ea. Getta nu poate să trăiască fără mine... De aceea a voit să moară... Vreau s'o scap, căci o iubesc şi o voi lua cu mine.

Ori cât de turburat eram, totuşi îmi dam perfect seamă că, prin destăinuirile mele, urmăream un scop bine stabilit,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Doream să creez o situație imposibilă între Achil și Getta și să provoc despărțirea lor, cu hotărîrea de a mă căsători cu femeia adorată care-mi dădeă o dovadă atât de mare de iubire. In fața unei asemenea iubiri nu putea să mai dăinuiască nici un păcat al trecutului.

Și țelul meu atât de curat și de cavaleresc, mă făcea din ce în ce mai îndrăzneț, mai gâlcevitor.

— Ți-o iau, îi strigai cu furie. Vezi prea bine că Getta nu e pentru d-ta, și dovadă: că nu te iubește, ba chiar se omoară ca să nu te vadă. M'auzi, domnule? La mijloc nu poate fi decât o greșală oribilă a soartei. Intâmplarea nenorocită a făcut ca să o întâlnești in calea vieței d-tale înaintea mea. Aci e tot răul. Dar ea e născută pentru mine, nu pentru d-ta. Asta se vede ca lumina zilei. Și, deci, acum, când, în sfârșit, o găsesc, repar greșala, o iau.

Nervii mei erau atât de încordați încât ar fi trebuit cel puțin zece oameni de talia lui Achil ca să pună frâu pornirei mele.

Achil, dându-și seamă de neputința lui de a mă birui sau cel puțin de a mă intimidă și neștiind cum se va termină discuția, se uita în jurul său cu disperare,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.vanu.md/ro/1901-1932

căutând vreun ajutor, poate o armă cu care să mă răpună.

Pe când eram în toiul acestei scene extraordinare, pe care n'aș fi crezut-o niciodată cu putință, deodată, niște țipete sfâșietoare, ce porneau din camera vecină, ne treziră pe amândoi.

Getta murise!

Maică-sa țipă și-și smulgea părul cu disperare, iar frate-său plângea la căpătâiul ei.

Imi aduc bine aminte că rămăsesem ca trăsnit, cu privirea pironită pe chipul ei îngeresc, lipsit de viață.

Și văzui în momentul acela pe Achil înaintând spre mine cu un zâmbet diabolic în care se oglindea mulțumirea lui internă de sfârșitul soției sale și ură profundă ce mi-o purta.

Se opri lângă mine, mă privi drept în ochi și, arătându-mi cu degetul corpul Gettei, îmi rânji la ureche cu un glas sugrumat, cum ar fi făcut însuși diavolul :

— Acum ia-o, ți-o dau... pleacă cu ea...

. . . . . .

Aurel, ajungând la punctul acesta al povestirei sale, nu mai putu urmă.

Eră sdrobit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

De altfel, nici nu mai avea multe de adăogat.

Povestea amorului său cu Getta se sfârşise acl, la marginea mormântului.

— SFÂRŞIT. —

Bibl. Univ Cluj
Nr. 913- 1922.

Muzeul Digital al Romanului Românesc